

01

การทบทวนผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ จาก การดำเนินงานของ สสส. ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา

🔍 ข้อมูลเกี่ยวกับ สสส.

🔍 ผลผลิตที่สำคัญของ สสส. ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2553 – 2562)

🔍 ผลสัมฤทธิ์และผลกระทบจากการดำเนินงานของ สสส.

1.1. ข้อมูลเกี่ยวกับ สสส.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพหรือสสส. จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544 เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2544 โดยเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีอิสระราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ภายใต้การกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้ทุนหลักได้รับจากภาษีสรรพสามิตยาสูบและสุราในอัตราร้อยละ 2 ต่อปี เป็นองค์กรที่มีหน้าที่หลักในการทำหน้าที่ริเริ่ม ผลักดัน กระตุ้น สนับสนุน และร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพ โดยมุ่งหมายให้คนไทย มีสุขภาพกาย จิต ปัญญา และสังคมที่ดี โดยการกระตุ้นให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ความเชื่อ และสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อคุณภาพชีวิต ลดอัตราการเจ็บป่วยและเสียชีวิตก่อนวัยอันควรของคนไทย อันจะสามารถก่อให้เกิดการลดภาระทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศได้

1.1.1 วิสัยทัศน์และพันธกิจในการสร้างเสริมสุขภาพ

วิสัยทัศน์ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ(สสส.)ในช่วง 11ปีแรกของการก่อตั้งกองทุนนั้นใช้วิสัยทัศน์ที่ว่า “คนไทยมีสุขภาวะยั่งยืน” และในส่วนของพันธกิจของกองทุนฯ ณ ขณะนั้นคือ “จุดประกายกระตุ้นสนับสนุนพัฒนาสู่ระบบสุขภาพที่พึงประสงค์”

ทั้งนี้ ใน พ.ศ. 2555 ได้มีการจัดทำ ทิศทาง เป้าหมาย และยุทธศาสตร์กองทุนระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2555 – 2564) และได้มีการทบทวนวิสัยทัศน์พันธกิจของกองทุนเพื่อใช้เป็นกรอบในการสนับสนุนการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพของภาคีเครือข่ายตามแผนหลักซึ่งจะมีการทบทวนในทุกๆ สามปี โดยวิสัยทัศน์ที่มีการทบทวนใหม่และใช้เป็นกรอบในระยะเวลา 10 ปี ต่อจากนี้ คือ **“ทุกคนบนแผ่นดินไทย มีขีดความสามารถ สังคม สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาวะ”** หมายถึงทุกคนบนผืนแผ่นดินไทยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติสัญชาติสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมล้วนมีความรู้ความสามารถที่จะดูแลตนเองและครอบครัวให้มีสุขภาวะที่ดี สังคมไทย และสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพค่านิยมวัฒนธรรมและระบบสุขภาพโดยรวมของไทยสนับสนุนให้ทุกคนมีสุขภาวะดีถ้วนหน้า และพันธกิจ **“จุดประกาย กระตุ้น สาน และเสริมพลัง บุคคล และองค์กรทุกภาคส่วน ให้มีขีดความสามารถ และสร้างสรรค์ระบบสังคม ที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะ”**

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) มีบทบาทหลักในการสนับสนุนและร่วมมือกับบุคคล กลุ่ม และองค์กรต่าง ๆ ในการเป็นภาคีเครือข่าย เชื่อมโยงกัน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ข้อมูลและคำแนะนำทางด้านวิชาการ เพื่อให้เกิดการดำเนินโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) การเชื่อมประสานให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีจุดหมายร่วมกัน สามารถทำงานได้อย่างสอดประสานและเกื้อหนุนกัน
- 3) เงินทุนเพื่อให้โครงการดี ๆ ได้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม
- 4) การนำผลไปเผยแพร่สาธารณะ เพื่อให้สังคมได้รับรู้และได้เห็นแบบอย่างที่ดี เกิดการกระตุ้นให้ผู้คนแสดงความคิดเห็น อันจะเป็นแรงกระตุ้นในการดำเนินโครงการตัวอย่าง และเกิดการนำไปทดลอง

1.1.2 เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

ในการจัดทำ ทิศทาง เป้าหมาย และยุทธศาสตร์กองทุนระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2555 – 2564) ได้กำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ให้เป็นเครื่องมือและแนวทางการเรียนรู้สำหรับการทำงานร่วมกันของภาคี สสส. ทั้งหมด โดย สสส. ร่วมกับภาคีจะพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดที่ใช้วัดความก้าวหน้าของการดำเนินงาน และจะปรับตัวชี้วัดเป็นระยะตามพัฒนาการของเครื่องมือระบบข้อมูลและแนวทางการตั้งเป้าหมายระดับชาติซึ่งเป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นเป้าหมายหลักจะวัดทั้งระดับของสถานการณ์ในภาพรวม และวัดความเสมอภาคทางสังคม (social equity) ในการบรรลุเป้าหมายในประชากรกลุ่มต่างๆ ด้วยเป้าหมายอื่นที่เป็นเป้าหมายระดับรองลงไปที่จะสนับสนุนเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์จะปรากฏอยู่ในเป้าหมายของแผนต่างๆ ของกองทุน ดังนี้

- 1) เป้าหมายทั่วไป (General Strategic Target) : ทุกคนมีอายุยืนยาวขึ้นอย่างมีสุขภาวะ ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่
  - อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดเพิ่มขึ้นจาก 72 ปี ใน พ.ศ. 2552 เป็น 76 ปี ใน พ.ศ. 2574
  - อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดที่มีสุขภาวะเพิ่มขึ้นจาก 66 ปี ใน พ.ศ. 2552 เป็น 72 ปี ในพ.ศ. 2574

1.1. ข้อมูลเกี่ยวกับ สสส.

2) เป้าหมายเฉพาะ (Specific Strategic Target) ในแต่ละเรื่องยึดตามเป้าหมายระดับชาติที่ได้กำหนดไว้แล้ว และ/หรือที่ สสส. และผู้เกี่ยวข้องจะร่วมกันกำหนดขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2562 เป้าหมายเฉพาะมีข้อมูลดังนี้

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/สถานการณ์เป้าหมายชาติ	แหล่งข้อมูล
(1) ลดอัตราการสูบบุหรี่ของคนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป ใน พ.ศ. 2562 ไม่เกินร้อยละ 16.7	อัตราการสูบบุหรี่ของคนไทย • ใน พ.ศ. 2558 อัตราการสูบบุหรี่ของประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปเท่ากับร้อยละ 19.90	การสำรวจพฤติกรรม การดื่มสุราและสูบบุหรี่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ
(2) ลดปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อหัวประชากรผู้ใหญ่ ใน พ.ศ. 2563 ให้น้อยกว่า 6.61 ลิตรแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อคนต่อปี	อัตราการดื่มสุราของคนไทย • ข้อมูล พ.ศ. 2558 ปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อหัวประชากรผู้ใหญ่ เท่ากับ 6.95 ลิตรแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อคนต่อปี	กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง
(3) ลดการติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ให้เหลือปีละไม่เกิน 1,000 ราย ภายใน พ.ศ. 2573	อุบัติการณ์การติดเชื้อเอชไอวี • สถานการณ์เมื่อถึงสิ้นปี 2558 โดยใช้แบบจำลอง AIDS Epidemic Model และ Spectrum คาดประมาณว่าใน พ.ศ. 2558 มีผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ประมาณ 6,900 คน (เฉลี่ยวันละประมาณ 19 คน) จำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ใน พ.ศ. 2558 ลดลงร้อยละ 77 เมื่อเทียบกับ พ.ศ. 2543 ที่มีประมาณ 30,000 คน และลดลงมากกว่าร้อยละ 95 เมื่อเทียบกับ พ.ศ. 2533 ที่มีผู้ติดเชื้อใหม่ถึงกว่า 150,000 คน	การเฝ้าระวังเฉพาะพื้นที่ โดยการตรวจโลหิต สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
(4) เพิ่มอัตราการบริโภคผักและผลไม้เพียงพอตามข้อแนะนำ (400 กรัมต่อวัน) ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50 ใน พ.ศ. 2564	อัตราการบริโภคผักและผลไม้ • ใน พ.ศ. 2557 อัตราการบริโภคผักและผลไม้เพียงพอ เท่ากับร้อยละ 29.80	การสำรวจสภาวะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย โดยการตรวจร่างกาย โดยกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
(5) เพิ่มการมีกิจกรรมทางกายประจำของคนไทย อายุ 11 ปีขึ้นไป ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ใน พ.ศ. 2564	อัตราการมีกิจกรรมทางกายอย่างเพียงพอและ/หรือ การออกกำลังกายเป็นประจำของคนไทย อายุ 11 ปีขึ้นไป • ใน พ.ศ. 2559 กิจกรรมทางกายของคนไทย อายุ 11 ปีขึ้นไปเท่ากับร้อยละ 70.90	ผลสำรวจสถานการณ์กิจกรรมทางกาย โดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับ สสส. และ กระทรวงสาธารณสุข

1.1. ข้อมูลเกี่ยวกับ สสส.

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/สถานการณ์เป้าหมายชาติ	แหล่งข้อมูล
(6) ลดความชุกของภาวะ น้ำหนักตัวเกินและโรคอ้วน ในเด็กให้น้อยกว่าร้อยละ 10 ใน พ.ศ. 2562	ความชุกของสภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วนในเด็ก • อัตราชุกของผู้มีภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน ใน พ.ศ. 2559 ในกลุ่มเด็กวัยเรียน (อายุตั้งแต่ 5 – 14 ปี) พบว่าเด็กวัยเรียนร้อยละ 13.1 ภาวะเริ่มอ้วนและอ้วน	การสำรวจสถานการณ์ อัตราชุกของผู้มีภาวะ น้ำหนักเกินและโรคอ้วน ของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข
(7) ลดอัตราการตายจาก อุบัติเหตุทางถนน สัดส่วน ไม่เกิน 10 ต่อประชากรแสนคน ใน พ.ศ. 2563	อัตราการตายจากอุบัติเหตุทางถนน • ใน พ.ศ. 2558 อัตราการตายจากอุบัติเหตุทางถนนเท่ากับ 9.54 ต่อประชากรแสนคน	ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย
(8) ร้อยละของประชาชน อายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีความสุข เท่ากับหรือสูงกว่าคนทั่วไป อย่างน้อยร้อยละ 85 ใน พ.ศ. 2564	ดัชนีที่แสดงการมีสุขภาวะทางจิต • ร้อยละของคนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่มีคะแนนความสุขระดับปกติขึ้นไปใน พ.ศ. 2556 เท่ากับร้อยละ 89.80 พ.ศ. 2557 เท่ากับร้อยละ 84.40 และ พ.ศ. 2558 เท่ากับร้อยละ 83.60 • สสส. ร่วมกับ สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ในการจัดทำบัญชีประชาชาติด้านการอยู่ดีมีสุข/สนับสนุน คณะกรรมการสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพจิต แห่งชาติ ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณา	การสำรวจสภาวะ เศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (Socioeconomic Survey :SES) ใน พ.ศ. 2556 – 2557 และการสำรวจภาวะการทำงาน จองประชากรใน พ.ศ. 2558 โดยผนวกแบบประเมินสุขภาพจิตคนไทย ซึ่งทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล และจัดทำเป็นรายงานผล
(9) เพิ่มสัดส่วนของ ครอบครัวอบอุ่น	ดัชนีที่แสดงถึงครอบครัวอบอุ่น • ดัชนีครอบครัวอบอุ่นใน พ.ศ. 2552 อยู่ในระดับต้องปรับปรุงที่ร้อยละ 63 • สสส. ร่วมกับ คณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์ครอบครัวแห่งชาติ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ในการกำหนดตัวชี้วัดครอบครัวอบอุ่นระดับชาติและร่วมทำรายงานและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถาบันครอบครัว	(1) สัมพันธภาพในครอบครัว (อัตราการหย่าร้าง อัตราการจดทะเบียนสมรส และสัดส่วนของครัวเรือนที่มีความอบอุ่น) (2) การพึ่งตนเอง สสส. จะทำงานร่วมกับภาคีเพื่อพัฒนาตัวชี้วัดและวิธีการจัดเก็บข้อมูลโดยจะมีการตั้งเป้าหมายในระยะต่อไป

1.1. ข้อมูลเกี่ยวกับ สสส.

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/สถานการณ์เป้าหมายชาติ	แหล่งข้อมูล
(10) ชุมชนและท้องถิ่นเข้มแข็ง	<p>ดัชนีที่แสดงถึงชุมชนเข้มแข็ง</p> <ul style="list-style-type: none"> ใน พ.ศ. 2552 ดัชนีชุมชนเข้มแข็ง อยู่ในระดับต้องปรับปรุงเท่ากับร้อยละ 61.2 สสส. ร่วมกับ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมการพัฒนาชุมชน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พัฒนาตัวชี้วัดชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็ง/พัฒนาองค์ประกอบชุมชนเข้มแข็ง และมีการทดลองใช้ตัวชี้วัดชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งในพื้นที่นำร่อง 90 ตำบล ตามข้อตกลงร่วมกันของ กรมการพัฒนาชุมชนและสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	<p>ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของครัวเรือนและข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จัดทำดัชนีชี้วัดจากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานโดยใช้ดัชนีสี่ตัวประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ชุมชนพึ่งตนเองได้ (2) การเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาด้วยกันอย่างต่อเนื่อง (3) ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน (4) ชุมชนเกื้อกูลกัน (การมีสวัสดิการชุมชน) <p>สสส. จะทำงานร่วมกับภาคีเพื่อพัฒนาตัวชี้วัดและวิธีการจัดเก็บข้อมูล โดยจะมีการตั้งเป้าหมายในระยะต่อไป</p>

1.1. ข้อมูลเกี่ยวกับ สสส.

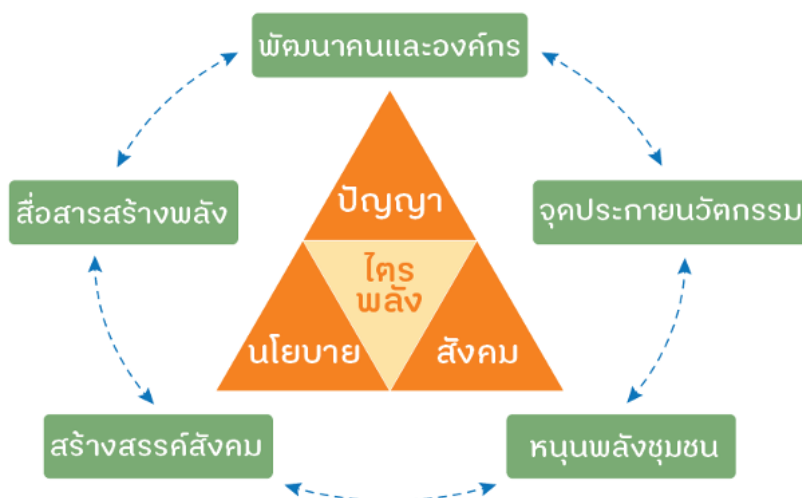
1.1.3 ยุทธศาสตร์หลักและยุทธศาสตร์เฉพาะ

1) ยุทธศาสตร์หลัก : สามสามพลัง

ตั้งแต่ที่ สสส. เริ่มก่อตั้ง ก็ได้ใช้ยุทธศาสตร์สามสามพลัง หรือ ยุทธศาสตร์ไตรพลัง เป็นยุทธศาสตร์หลักในการดำเนินงานมาตลอด เนื่องด้วย สสส.ดำเนินงานโดยไม่เน้นการใช้อำนาจรัฐ จึงได้พัฒนายุทธศาสตร์ซึ่งสามารถก่อให้เกิดการผลักดันการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นได้อย่างจริงจัง แม้จะมีทรัพยากรอย่างจำกัด ยุทธศาสตร์สามสามพลังจึงเกิดขึ้นเพื่อขับเคลื่อนขบวนการเปลี่ยนแปลง สังเคราะห์ขึ้นด้วยความรู้ที่สั่งสมจากการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพซึ่งประสบผลสำเร็จมาแล้วหลายด้าน

ยุทธศาสตร์ “สามสามพลัง” ประกอบด้วยพลังทางปัญญา พลังทางสังคม และพลังนโยบายเป็นยุทธศาสตร์หลักสำหรับขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขปัญหาสุขภาพที่ยากและสำคัญในสังคมไทยอย่างสร้างสรรค์ที่กองทุนได้ใช้อย่างได้ผลตลอดมา กองทุนยังคงใช้ยุทธศาสตร์นี้เป็นยุทธศาสตร์หลักต่อไป โดยกองทุนเป็นกลไกที่ช่วยสร้างความเข้มแข็ง และสนับสนุนให้เกิดความเชื่อมโยงของ “พลัง” ทั้งสาม

ภาพที่ 1 ยุทธศาสตร์สามสามพลัง

2) ยุทธศาสตร์เฉพาะ 5 ประการ ได้แก่

- พัฒนาขีดความสามารถ ของบุคคลและองค์กรให้เท่าทันพลวัตของปัจจัยต่างๆที่กระทบต่อสุขภาพรวมทั้งให้มีขีดความสามารถในการทำงานเชิงรุกทั้งที่เป็นงานเฉพาะด้านและการบูรณาการเชื่อมโยงข้ามภาคส่วน (รัฐ วิชาการ เอกชน ประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ฯลฯ) ข้ามประเด็นและข้ามพรมแดนในการสร้างเสริมสุขภาพในระดับภูมิภาคและระดับโลก
- พัฒนานวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพและนวัตกรรมทางสังคมเพื่อให้มีกลไกและวิธีการใหม่ๆในการตอบสนองต่อปัญหาใหม่ๆและต่อความต้องการของภาคส่วนต่างๆที่หลากหลายทั้งนวัตกรรมด้านมาตรการปฏิบัติการและกิจการสังคม

- เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนและท้องถิ่น สนับสนุนกิจกรรมเพื่อการพัฒนาความเข้มแข็งเชิงระบบและการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น อันรวมถึงผู้นำ กลุ่ม องค์กร ชุมชน ทั้งในเชิงพื้นที่ และในลักษณะอื่นๆ
- พัฒนาระบบและกลไกทางสังคมที่เอื้อต่อการสร้างสุขภาวะซึ่งรวมถึงระบบและกลไกนโยบายกฎหมายและกลไกทางสังคมอื่นๆที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพโดยเฉพาะให้เอื้อต่อการลดความเหลื่อมล้ำด้านสุขภาวะ
- พัฒนาระบบการเรียนรู้และสื่อสารสาธารณะ โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพในด้านการจัดการความรู้ ข้อมูล การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งในองค์กร สสส.เองและภาคีทั้งหมด ให้เหมาะสมกับบริบทการสื่อสารใหม่

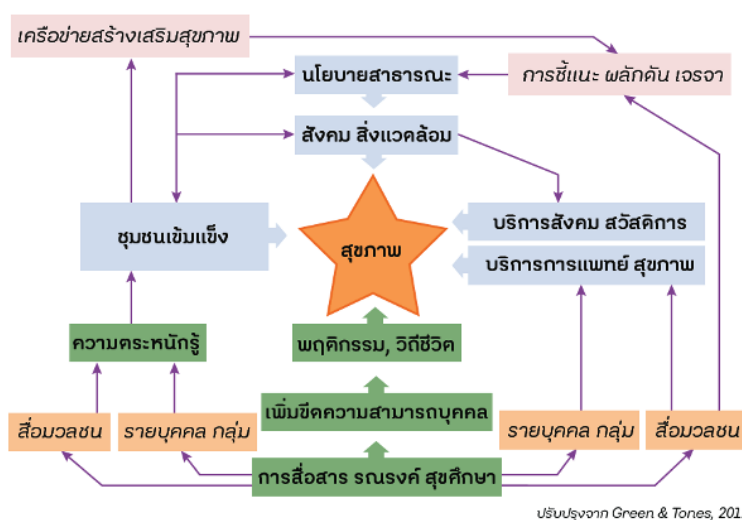
1.1. ข้อมูลเกี่ยวกับ สสส.

1.1.4 รูปแบบการทำงานด้านการสร้างเสริมสุขภาพ

การสร้างเสริมสุขภาพเป็นยุทธวิธีที่จะต่อสู้กับปัญหา ด้านสุขภาพและเป็นยุทธวิธีในเชิงรุกที่จะให้ผลในการแก้ปัญหา สุขภาพได้ดีที่สุดโดยเป็นกระบวนการ(1)การป้องกันไม่ให้บุคคล ต้องตกอยู่ในสภาพการเจ็บป่วยโดยกำจัดปัจจัยเสี่ยงต่างๆ (2) การควบคุมมิให้ปัจจัยเสี่ยงต่างๆเหล่านั้นมีผลกระทบต่อสุขภาพ ของประชากร รวมทั้งทำลายปัจจัยเสี่ยงต่างๆ เหล่านั้น และ

(3) มุ่งให้ประชาชนหลีกเลี่ยงความเสี่ยงของปัญหาสุขภาพทั้ง หลายโดยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของแต่ละบุคคลจากพฤติกรรม เสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพสู่พฤติกรรมที่ปลอดภัยซึ่งจะนำไปสู่วิถี การดำเนินชีวิตของแต่ละคนจนกลายเป็นค่านิยม วิถีปฏิบัติใน ด้านพฤติกรรมสุขภาพของสังคมและนำไปสู่การมีสุขภาพที่ดี ของบุคคลครอบครัว ชุมชน และสังคม

ภาพที่ 2 แบบจำลองการสร้างเสริมสุขภาพ

ปรับปรุงจาก Green & Tones, 2012

รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพที่ สสส. ใช้อยู่ จะ สอดคล้องกับแบบจำลองการสร้างเสริมสุขภาพโดยแสดงให้เห็น กระบวนการทำงานที่ทำให้คนมีสุขภาพดีด้วยการทำงานในหลากหลาย มาตรการและช่องทางรวมทั้งชี้ให้เห็นถึงทักษะในการทำงาน ด้านการสร้างเสริมสุขภาพด้วยการเป็น “ผู้สร้างเสริมสุขภาพ” (Health Promoter) ที่จะผลักดันให้ประชาชนมีสุขภาพดีระยะ ยาวทั้งในเชิงโครงสร้างการทำงาน เชิงนโยบายและมาตรการ ทางสังคม การบริการด้านสุขภาพ รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมทางสุขภาพและวิถีชีวิตคนโดยมีความสอดคล้องกับ หลักของการสร้างเสริมสุขภาพตามกฎบัตรอตตาวาคือสุขภาพ คือเป้าหมายหลัก การทำงานเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพจะมี ทั้ง(1)กระบวนการทั้งการสื่อสารการรณรงค์การให้ความรู้เพื่อ เพิ่มความรู้และขีดความสามารถทำให้การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หรือวิถีชีวิตทำให้สุขภาพดีขึ้น (2) การสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง ทั้งชุมชนท้องถิ่น องค์กร หน่วยงานสถานที่ทำงาน (3) การ เปลี่ยนหรือสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ เพื่อมุ่งไปสู่

(4) การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพและ (5) การปรับทิศ ระบบบริการสุขภาพเพื่อการเข้าถึงบริการที่ทำให้มีสุขภาพที่ ดี ผ่านกลยุทธ์ทั้งการชี้แนะ ผลักดัน เจรจา

ในส่วนของรูปแบบการทำงานตามแผนหลัก สสส. ทั้ง 15 แผน สามารถแบ่งออกเป็น 3 แบบ คือ

1) แผนเชิงประเด็น (Issues - Based) ดำเนินการใน เชิงประเด็นยาสูบ แอลกอฮอล์ ยาเสพติดอุบัติเหตุ การส่งเสริม กิจกรรมทางกาย อาหารและปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพอื่นๆ โดย มีเป้าหมายเพื่อ

- ลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ ด้านยาสูบ แอลกอฮอล์ อุบัติเหตุ สร้างสุขนิสัยในการออกกำลังกายและ บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ โดยการบังคับใช้กฎหมาย สร้าง มาตรการและสิ่งแวดล้อม แผนปฏิบัติการ นโยบายและระบบ ใฝ่ระวัง และ

- พัฒนากลไกที่ลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพด้าน อื่นๆ

1.1. ข้อมูลเกี่ยวกับ สสส.

2) แผนเชิงพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย (Setting-Based) ดำเนินการกับพื้นที่องค์กร ชุมชน และกลุ่มเป้าหมายเด็ก เยาวชน และครอบครัว ประชากรกลุ่มเฉพาะ รวมไปถึงระบบ บริการสุขภาพและระบบสวัสดิการสังคม โดยมีเป้าหมายเพื่อ

- พัฒนากลไกที่ลดปัจจัยเสี่ยงอื่นๆ
- สร้างขีดความสามารถของบุคคลที่เอื้อต่อการมีสุขภาพ
- เพิ่มขีดความสามารถเชิงสถาบันและส่งเสริมบทบาทของชุมชนและองค์กรในการพัฒนาสุขภาพ
- พัฒนาระบบการต้นแบบกลไกขยายผล เพื่อมุ่งพัฒนาสังคมสุขภาพในระยะยาวอย่างยั่งยืน
- เพิ่มสมรรถนะระบบบริการและระบบสนับสนุนในการสร้างเสริมสุขภาพและเพิ่มประสิทธิภาพกลไกในการบริหารจัดการ

3) แผนเชิงระบบ (System - Based) ดำเนินการด้าน สื่อสารการตลาดเพื่อสังคม ศูนย์เรียนรู้สุขภาพระบบและกลไก สนับสนุน งานพัฒนาและจัดการกลาง การเปิดรับทั่วไปและ นวัตกรรม ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อ

- สร้างค่านิยมและโอกาสเรียนรู้ในการสร้างเสริมสุขภาพ
- ขยายโอกาสและพัฒนาศักยภาพในการสร้างนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมสุขภาพ
- เพิ่มสมรรถนะระบบบริการและระบบสนับสนุนในการสร้างเสริมสุขภาพและเพิ่มประสิทธิภาพกลไกการบริหารจัดการ

1.1.5 เป้าประสงค์และแผนในการดำเนินงาน

เพื่อให้การดำเนินงานของ สสส. บรรลุตามวิสัยทัศน์ ที่ได้วางไว้และเป็นการกำหนดจุดหมายปลายทางในการทำงาน ของ สสส. ให้ตอบสนองต่อภารกิจที่ได้รับมอบหมายได้อย่างครบ ถ้วน จึงได้มีการวางเป้าประสงค์ในการดำเนินงานไว้ 6 ประการ ดังนี้

เป้าประสงค์ที่ 1 ลดปัจจัยเสี่ยงหลัก : สานและเสริมพลังการดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงและภาคี เครือข่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อให้ บรรลุผลในการลดปัจจัยเสี่ยงหลักที่เป็นต้นเหตุการเจ็บป่วย และเสียชีวิตจำนวนมากของประชาชน

เป้าประสงค์ที่ 2 พัฒนากลไกที่จำเป็นเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพอื่น ๆ : พัฒนากลไกที่จำเป็นสำหรับการลด ปัจจัยเสี่ยงนอกเหนือจากเป้าประสงค์ที่ 1 โดย สสส. ลงทุนแต่น้อยในส่วนที่จำเป็นและก่อให้เกิดผลกระทบสูง และสร้างขีด ความสามารถของบุคคลที่เอื้อต่อการมีสุขภาพ โดยเฉพาะใน กลุ่มเด็ก เยาวชน และกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

เป้าประสงค์ที่ 3 เพิ่มขีดความสามารถเชิงสถาบัน บทบาทชุมชน และองค์กร : เพิ่มขีดความสามารถเชิงสถาบัน และส่งเสริมบทบาทของชุมชนและองค์กรในการพัฒนาสุขภาพ องค์กรรวมหรือแก้ไขปัญหาสำคัญของตนโดยพัฒนาระบบการ ต้นแบบและกลไกขยายผลเพื่อมุ่งพัฒนาสังคมสุขภาพในระยะ ยาวอย่างยั่งยืน

เป้าประสงค์ที่ 4 สร้างค่านิยมและโอกาสการเรียนรู้ : สร้างค่านิยมและโอกาสการเรียนรู้ในการสร้างเสริมสุขภาพให้ เกิดขึ้นในสังคมไทย เพื่อให้สังคมเกิดความตระหนักและตื่นตัว พร้อมรับมือในประเด็นที่ สสส. รมรณรงค์เพื่อบรรลุเป้าประสงค์ใน การลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ

เป้าประสงค์ที่ 5 ขยายโอกาสและพัฒนาศักยภาพการสร้างนวัตกรรมสุขภาพ : ขยายโอกาสการเข้าถึงการสนับสนุน ของ สสส. และพัฒนาศักยภาพในการสร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับการ สร้างเสริมสุขภาพ

เป้าประสงค์ที่ 6 ส่งเสริมสมรรถนะของระบบบริการสุขภาพและระบบสนับสนุน : เพิ่มสมรรถนะของระบบบริการและ ระบบสนับสนุนในการสร้างเสริมสุขภาพและเพิ่มประสิทธิภาพ กลไกการบริหารจัดการ

ทั้งนี้ เพื่อให้การนำไปสู่กระบวนการปฏิบัติตามรูปแบบ ของการสร้างเสริมสุขภาพและลดปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อสุขภาพ ของประชาชนทุกเพศทุกวัย ในทุกชุมชนของประเทศ จึงได้ กำหนดให้มีแผนการดำเนินงานของ สสส. ซึ่งมีความสอดคล้อง กับเป้าประสงค์ 6 ประการ จำนวน 15 แผน ดังนี้

1.1. ข้อมูลเกี่ยวกับ สสส.

1)

แผนควบคุมยาสูบ

แผนควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสิ่งเสพติด

2)

3)

แผนการจัดการความปลอดภัยและปัจจัยเสี่ยงทางสังคม

แผนส่งเสริมกิจกรรมทางกาย

4)

5)

แผนอาหารเพื่อสุขภาวะ

แผนควบคุมปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ

6)

7)

แผนสุขภาวะเด็ก เยาวชน และครอบครัว

แผนสุขภาวะประชากรกลุ่มเฉพาะ

8)

9)

แผนสุขภาวะชุมชน

แผนสร้างเสริมสุขภาวะในองค์กร

10)

11)

แผนระบบสื่อและวิถีสุขภาวะทางปัญญา

แผนสร้างเสริมความเข้าใจสุขภาวะ

12)

13)

แผนสร้างสรรค์โอกาสและนวัตกรรมสุขภาวะ

แผนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพผ่านระบบบริการสุขภาพ

14)

15)

แผนพัฒนาระบบและกลไกสนับสนุนเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ

1.2 ผลผลิตที่สำคัญของ สสส.

ผลผลิตที่สำคัญของ สสส. ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2553 – 2562) สสส. มีการประเมินผลการดำเนินงานทั้งรายปี และราย 3 ปี ตามแผนหลักระยะ 3 ปี เพื่อนำมา ทบทวนผลสัมฤทธิ์ตามตัวชี้วัดที่ได้กำหนดไว้ในแผนระยะ 3 ปีและนำไปปรับปรุงเพื่อวางแผนการ

ดำเนินงานในแผนระยะ 3 ปีถัดไปรายงานนี้จึงจะขอยกผลงาน/โครงการสำคัญๆ ที่ประสบความสำเร็จจำแนกตามเป้าประสงค์หลัก 6 ประการ โดยเป็นผลการดำเนินงานตั้งแต่ พ.ศ. 2553 – 2562 ดังต่อไปนี้

พ.ศ. 2553

เป้าประสงค์ 1 ลดปัจจัยเสี่ยงหลัก

- เพิ่มประสิทธิภาพ ภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ โดยพัฒนาภาพคำเตือน 10 ภาพ และเพิ่มขนาดสัดส่วนคำเตือนจากร้อยละ 50 ของพื้นที่บนซองเป็นร้อยละ 55
- พัฒนาระบบสนับสนุนให้ประชาชนเลิกสูบบุหรี่ โดยพัฒนาสายด่วนให้คำปรึกษา ศูนย์บริการเลิกบุหรี่ทางโทรศัพท์ 1600 และคลินิกเลิกบุหรี่กว่า 4,000 แห่ง
- ขยายเขตปลอดบุหรี่ทั้งในที่สาธารณะโดยมีภาคีร่วมเสริมความเข้มแข็ง เพิ่มขึ้น 1,060 แห่ง และในสถานประกอบการตามความสมัครใจ 122 แห่ง
- ต่อยอดนโยบายและยุทธศาสตร์ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยพัฒนากรอบคุมโฆษณาสุรา
- ส่งเสริมการปฏิบัติตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข
- พัฒนาระบบบำบัดรักษาผู้ติดสุรา ในพื้นที่นำร่อง 10 จังหวัด
- ขยายผลการจัดงานประเพณีและเทศกาลรื่นเริงปลอดแอลกอฮอล์ ภายใต้แนวคิด “ให้เหล้า = แฉ่ง”
- พัฒนานโยบายระดับชาติ โดยกำหนดให้ พ.ศ. 2554 – 2563 เป็นทศวรรษแห่งความปลอดภัยทางถนน เป้าหมายเพื่อลดจำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน ต่ำกว่า 10 คนต่อประชาชนหนึ่งแสนคน จึงทำให้มีมาตรการต่าง ๆ ตามมา เช่น การตั้งจุดตรวจแอลกอฮอล์ในโครงการเมาไม่ขับ การกำหนดให้ผู้ขับขี่รถสาธารณะปลอดแอลกอฮอล์ เป็นต้น
- ส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อความปลอดภัยจากอุบัติเหตุอย่างต่อเนื่อง 70 จังหวัดรณรงค์ให้ผู้ขับขี่จักรยานยนต์สวมหมวกนิรภัยร้อยละ 70 ขึ้นไปเพิ่มขึ้นเป็น 40 จังหวัด รณรงค์ผู้ขับขี่และโดยสารรถยนต์คาดเข็มขัดนิรภัย ร้อยละ 70 ขึ้นไป เพิ่มขึ้นเป็น 13 จังหวัด
- ยกระดับระบบข้อมูลเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ โดยสนับสนุนศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน (ศวปถ.) ในการพัฒนาระบบข้อมูลส่วนกลาง และ จัดตั้งหน่วยเฝ้าระวังและสะท้อนสถานการณ์ความปลอดภัย ทางถนนใน 73 จังหวัด

เป้าประสงค์ 2 พัฒนากระบวนการลด ปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพอื่น ๆ

- ลดความเสี่ยงจากการบริโภคอาหารและผลิตภัณฑ์ในท้องตลาด โดยการขยายผล “ปฏิวัติน้ำมันทอดซ้ำ” สู่สถานศึกษาและ อปท. 4 แห่ง และขับเคลื่อนมาตรการ “สังคมไทยไร้แฉ้ยหิน” เพื่อป้องกันผลกระทบจากผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของแฉ้ยหิน โดยให้มีคำเตือนบนฉลาก
- สนับสนุนให้คนไทยได้ใช้ยาอย่างเหมาะสม ดำเนินการระงับใช้ยาอันตราย 5 ตำรับ และปฏิบัติการเพื่อคนไทยเข้าถึงยาถ้วนหน้า ให้คนไทยมีโอกาสได้ใช้ยาที่จำเป็น ยามเจ็บป่วยอย่างเสมอภาค
- สนับสนุนการลดความรุนแรงในครอบครัว สถาบันการศึกษา และสังคม โดยมีสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ 107 สถาบัน ร่วมปฏิญญาความร่วมมือจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ ภายใต้แนวคิด “พลังพี่น้อง ปรองดอง สร้างสรรค์ ทั่วประเทศ”
- เปิดแนวรุกป้องกันปัญหา “แม่วัยรุ่น” โดยจัดทำมาตรการป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น จัดนิทรรศการสุขภาวะทางเพศ สร้างความรู้ความเข้าใจ เรื่องสุขภาวะทางเพศให้แก่วัยรุ่น มีผู้เข้าชม 600,000 คน และเปิดเว็บไซต์ Talk about sex เพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องเพศให้ผู้ปกครอง มีผู้เยี่ยมชมกว่า 80,000 ราย
- ประสานเครือข่ายรณรงค์ลดการพนัน มีการรวมตัวขึ้นเป็น “เครือข่ายหยุดการพนัน” เฝ้าระวังการพนันบนเว็บไซต์ได้ 65 เว็บไซต์
- ส่งเสริมให้คนไทยมีกิจกรรมทางกายในชีวิตประจำวันผ่านกิจกรรมทั่วประเทศ โดยขยายพื้นที่และเพิ่มโอกาสในการออกกำลังกายสู่ประชาชนทั่วประเทศในพื้นที่ สาธารณะ ชุมชน สถานศึกษา สถานที่ทำงาน โดยใน พ.ศ. 2553 มีประชากรที่ออกกำลังกายเพิ่มขึ้น 520,000 คน

1.2 ผลผลิตที่สำคัญของ สสส.

พ.ศ. 2553

เป้าประสงค์ 3 พัฒนาต้นแบบสุขภาวะ

- สร้างนวัตกรรมให้คนไทยออกกำลังกายสนุก ทำได้ทุกที่ โดยพัฒนาวิธีการและอุปกรณ์ออกกำลังกายที่แปลกใหม่และประหยัด
- ขยายภาคเครือข่ายที่มีมาตรการส่งเสริมการออกกำลังกายทั่วไทยร่วมจัดกิจกรรม โดยขยายภาคเครือข่าย ร่วมจัดกิจกรรมออกกำลังกายกับ สสส. และมีมาตรการเพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยได้รับความร่วมมือทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถานประกอบการ ร้านค้า และชุมชน
- พัฒนาดันแบบชุมชน เมืองไทยน่าอยู่ โดยขับเคลื่อนในระดับตำบลเป็น “ตำบลศูนย์ฝึกอบรม” จำนวน 622 ตำบล และประสานเครือข่ายความร่วมมือเชื่อมโยงสู่ “จังหวัดสุขภาวะ” จำนวน 6 จังหวัด ภายใต้แนวคิด ทำให้ประเทศไทยน่าอยู่
- สร้างองค์ความรู้พัฒนา ตำบลสุขภาวะ โดยพัฒนาโปรแกรม TCNAP เพื่อเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชนและจัดการข้อมูลเพื่อพัฒนาสู่ตำบลสุขภาวะ
- พัฒนาแนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพในองค์กรที่ทำงานและเกิดผล โดยพัฒนาแนวคิดความสุขแปดประการ เป็นแนวทางสร้างเสริมสุขภาพในองค์กร และถูกนำไปใช้ในหน่วยงานรัฐ เอกชน สถานศึกษา ศาสนสถานกว่า 1,500 องค์กร

เป้าประสงค์ 4 ขยายโอกาสในการ สร้างนวัตกรรม

- พัฒนา สื่อสีขาว เพื่อสร้างสรรค์เยาวชน โดยพัฒนาสื่อการเรียนรู้สำหรับเยาวชนเพื่อพัฒนาจิตใจและอารมณ์ เผยแพร่สู่โรงเรียน 148 แห่ง และวัด 97 แห่ง และสนับสนุนวัฒนธรรมรักการอ่าน นำร่องใน 5 จังหวัด
- หนุนสร้างนวัตกรรมสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ โดยสนับสนุนการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) เพื่อสนับสนุนการพัฒนา นวัตกรรมการเรียนรู้ ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ ให้เยาวชนเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ กว่า 300 โครงการ

เป้าประสงค์ 5 สร้างความตื่นตัวและ ค่านิยมใหม่ในสังคม

- พัฒนา สื่อสีขาว เพื่อสร้างสรรค์เยาวชน โดยพัฒนาสื่อการเรียนรู้สำหรับเยาวชนเพื่อพัฒนาจิตใจและอารมณ์ เผยแพร่สู่โรงเรียน 148 แห่ง และวัด 97 แห่ง และสนับสนุนวัฒนธรรมรักการอ่าน นำร่องใน 5 จังหวัด
- จัดมหกรรมสื่อสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 1 “พลังภาคี หนุนกองทุนสื่อดี เป็นพื้นที่สื่อสร้างสรรค์”

เป้าประสงค์ 6 ส่งเสริมสมรรถนะ ของระบบสุขภาพและ บริการสุขภาพ

- เสริมความเข้มแข็ง รพ.สต. โดยสนับสนุนการยกระดับสถานีอนามัยเป็น รพ.สต. แล้ว จำนวน 2,000 แห่ง
- สนับสนุนบริการสาธารณสุขที่ให้ความสำคัญต่อการแพทย์ที่มีหัวใจความเป็นมนุษย์ โดยการสนับสนุนสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (สรพ.) ในการนำแนวคิดดังกล่าวมาผลักดันเข้ากับระบบการพัฒนาคุณภาพบริการในสถานพยาบาล โดยดำเนินการในโรงพยาบาลแล้ว 60 แห่ง

1.2 ผลผลิตที่สำคัญของ สสส.

พ.ศ. 2554

12

เป้าประสงค์ 1 ลดปัจจัยเสี่ยงหลัก

- ส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมการบริโภคยาสูบ ให้เข้มแข็งขึ้น พัฒนานโยบายขยายพื้นที่เขตปลอดบุหรี่ในพื้นที่กรุงเทพฯ พัฒนาแผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ 2553-2557 สนับสนุนงานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบาย 33 เรื่อง สนับสนุนให้เกิดสถานที่ปลอดบุหรี่ ทั้งในโรงพยาบาล โรงเรียน สถานีตำรวจ สถานีอนามัย โดยรวม 1,020 แห่ง
- ผลักดันให้มีการพิจารณากฎหมายที่ออกตาม พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 จำนวน 5 เรื่อง และได้ประกาศใช้ 3 เรื่อง ผลักดันข้อเสนอการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุในช่วงเทศกาล พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีการบำบัดรักษาผู้มีปัญหาการบริโภคสุรานำร่องในพื้นที่ 10 จังหวัด สนับสนุนการขยายเครือข่ายความร่วมมือ โดยขยายภาคีเครือข่ายจาก 264 องค์กร ใน พ.ศ. 2550 เป็น 320 องค์กร ใน พ.ศ. 2554 หนุนส่งเสริมค่านิยมไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านงานประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา เทศกาลปีใหม่ เทศกาลสงกรานต์
- สนับสนุนมาตรการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์เพื่อความปลอดภัยทางถนนในระดับประเทศ ดำเนินงานตามแนวทางการขับเคลื่อนทศวรรษแห่งความปลอดภัยทางถนน 2554-2563 พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านอุบัติเหตุร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ สนับสนุนให้สำนักงานเครือข่ายลดอุบัติเหตุและมูลนิธิเมาไม่ขับประสานองค์กรภาคีเครือข่ายภาคประชาชน ดำเนินงานรณรงค์ป้องกันอุบัติเหตุจราจรในพื้นที่ ใน 43 จังหวัด
- สนับสนุนนโยบายการเดินทางและการใช้จักรยานให้เป็นนโยบายสาธารณะของประเทศ ผ่านกิจกรรมสร้างกระแสในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จากการสำรวจพบว่าประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมออกกำลังกายที่ สสส. จัดขึ้น รวม 603,441 คน มีพฤติกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายที่เหมาะสม และร้อยละ 30 มีพฤติกรรมเคลื่อนไหวร่างกายในชีวิตประจำวันสม่ำเสมอ

เป้าประสงค์ 2 พัฒนากระบวนการลด ปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพอื่น ๆ

- สานต่อนโยบายในปีที่ผ่านมา ในเรื่องของแผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ และแผนงานสร้างกลไกเฝ้าระวังและพัฒนาระบบยา รวมถึงพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่นเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพของประชาชน พัฒนาการรู้และฐานข้อมูลสุขภาพเรื่องผลกระทบจากสารเคมีทางเกษตร 4 ชนิด สนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในสถานประกอบการ 7 แห่ง ในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล ขยายเขตพื้นที่การศึกษาให้ทุกโรงเรียนเป็นเขตปลอดน้ำอัดลม เพิ่มขึ้น 33 เขตพื้นที่การศึกษา
- พัฒนาการรู้และงานวิจัยด้านหลักสูตรแพทย์แผนไทยประเภทการนวดไทยสำหรับการฝึกอบรมคนตาบอด สนับสนุนให้มีการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลของผู้สูงอายุ ที่ทุกองค์กรสามารถเข้าถึงและใช้งานร่วมกันได้ ในพื้นที่ปฏิบัติการของ อปท. 21 แห่ง

เป้าประสงค์ 3 พัฒนาต้นแบบสุขภาพะ

- พัฒนานโยบาย ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการสร้างสุขภาวะในชุมชน สนับสนุนโครงการหนึ่งมหาวิทยาลัยหนึ่งจังหวัด สนับสนุนชุดโครงการเสริมพลังการขับเคลื่อนตำบลสุขภาพะ ผ่านโปรแกรม TCNAP เพื่อใช้เป็นระบบจัดเก็บฐานข้อมูลพื้นฐานแสดงถึงศักยภาพของตำบล 7 ด้าน เกิดเครือข่าย อปท. ที่มีทักษะในการบริหารจัดการท้องถิ่น หรือ อปท. ศูนย์เรียนรู้ที่มีการจัดการความรู้และถ่ายทอดให้แก่ อปท. อื่น ๆ จำนวน 10 แห่ง
- สนับสนุนการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) ภายในเวลา 1 ปี เพื่อสนับสนุนโครงการนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ ที่มีมุ่งพัฒนาและยกระดับการเรียนรู้ของเยาวชน ทั่วประเทศมากกว่า 1,000 โครงการ พัฒนาระบบการทำงานของศูนย์พัฒนาครอบครัวระดับตำบล และระบบการวางแผนป้องกันและดูแลรักษาความพิการแต่กำเนิด พัฒนาขีดความสามารถศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ อปท. เพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยในท้องถิ่น รวมทั้งสิ้น 72 ศูนย์ สนับสนุนเด็กและเยาวชนแกนนำกว่า 5,000 คน ได้รับการพัฒนาขีดความสามารถด้านการเรียนรู้ เกิดพื้นที่สร้างสรรค์ในโรงเรียนกว่า 100 แห่ง และในพื้นที่ชุมชนกว่า 200 แห่ง
- ผลักดันงานสร้างเสริมคุณภาพชีวิตเข้าไปในงานขององค์กรภาครัฐ ในส่วนของภาคเอกชน ผลักดันผ่านแนวคิดองค์กรแห่งความสุขกว่า 100 แห่ง พัฒนาศูนย์สร้างเสริมสุขภาพภายใต้แผนงานสนับสนุนสุขภาพะองค์กร เพื่อพัฒนาเครือข่ายองค์ความรู้ และระบบฐานข้อมูล มีเครือข่าย 2,120 องค์กรทั่วประเทศ

1.2 ผลผลิตที่สำคัญของ สสส.

พ.ศ. 2554

เป้าประสงค์ 4 ขยายโอกาสในการ สร้างนวัตกรรม

- พัฒนานวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพ และการริเริ่มแนวทางใหม่ ๆ เพื่อลดปัจจัยเสี่ยง และเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ สนับสนุนให้โครงการที่รับทุน 5 โครงการเชื่อมโยงกับภาคีในพื้นที่ เพื่อผลักดันประเด็นที่ขับเคลื่อนให้เป็นนโยบายสาธารณะในระดับพื้นที่ ส่งเสริมทักษะ วิถีคิด การเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนด้านการสร้างเสริมสุขภาพผ่านการจัดทำโครงการ สร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพและสร้างเสริมสุขภาพให้บุคลากรของโรงพยาบาล 63 แห่ง เกิดความสุขในการทำงาน สนับสนุนการจัดการสภาพแวดล้อมชุมชนและปัจจัยทางสังคมที่เอื้อต่อสุขภาพะ ผ่านการดำเนินกิจกรรมจนเกิดเป็นชุมชนและท้องถิ่นนำอยู่ 132 แห่ง

เป้าประสงค์ 5 สร้างความตื่นตัวและ ค่านิยมใหม่ในสังคม

- ผลักดันนโยบายและกลไกการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์ระดับชาติ โดยยกระดับหลักสูตรรู้เท่าทันสื่อเข้าสู่โรงเรียน ประมาณ 40 แห่ง รวมทั้งผลักดันนโยบายระดับท้องถิ่นในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สื่อเพื่อเด็ก พัฒนางานสื่อสร้างสรรค์ รณรงค์เพื่อให้เกิดค่านิยมในสังคมที่ต่อเนื่องในประเด็นหลัก 3 เรื่อง คือ ลดการบริโภคแอลกอฮอล์ รณรงค์งดสูบบุหรี่ และ รณรงค์ลดอุบัติเหตุ

เป้าประสงค์ 6 ส่งเสริมสมรรถนะ ของระบบสุขภาพ และบริการสุขภาพ

- พัฒนาข้อเสนอนโยบายสาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ ด้านการดูแลสุขภาพชุมชน การพัฒนาระบบกำลังคนด้านสุขภาพ ดำเนินแผนงานสร้างเสริมระบบสุขภาพชุมชนด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ ขยายผลรูปแบบการดูแลสุขภาพชุมชนด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น มีประชาชนได้รับประโยชน์อย่างน้อย 8 ชุมชน จำนวน 1,600 คน

- พัฒนาข้อเสนอนโยบายในระดับชาติเพื่อสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ รวมถึงข้อเสนอในระดับท้องถิ่น องค์กร และหน่วยงาน ในด้านต่าง ๆ พัฒนางานวิจัย ฐานข้อมูล และองค์ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลด้านสุขภาพ เกิดการขับเคลื่อนเพื่อบูรณาการการดำเนินงานของเครือข่ายภาคีในประเด็นเกี่ยวกับโรคไม่ติดต่อดำเนินงานแล้วใน 21 องค์กร

1.2 ผลผลิตที่สำคัญของ สสส.

พ.ศ. 2555

เป้าประสงค์ 1 ลดปัจจัยเสี่ยงหลัก

- ดำเนินมาตรการทางกฎหมายเพื่อประชากรไทยลด ละ เลิกบุหรี่ โดยสนับสนุนการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อนำไปต่อยอดในการออกข้อกฎหมายหรือข้อบังคับ ผลักดันองค์ความรู้นวัตกรรมต้นแบบเพื่อลด ละ เลิกบุหรี่ โดยสนับสนุนให้เกิดต้นแบบระบบการบริการบำบัดผู้เสพยาสูบในชุมชน พัฒนาขีดความสามารถชุมชน และขยายภาคีเครือข่ายปลอดบุหรี่ โดยขยายผลการดำเนินงานโรงเรียนนำร่องปลอดบุหรี่ และมีสมาชิกเข้าร่วมเป็นมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่เพิ่ม เป็น 11 แห่ง สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์บริการเลิกบุหรี่ทางโทรศัพท์ หรือ Quitline 1600
- ผลักดันกฎหมายสำคัญที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพของมาตรการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 8 เรื่อง พัฒนางค์ความรู้ นวัตกรรมเพื่อลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเป็นโครงการวิจัย 35 เรื่อง ทดลองระบบการให้บริการดูแลผู้มีปัญหาการดื่มสุราในสถานบริการสุขภาพทุกระดับ ในพื้นที่ 22 จังหวัด 55 อำเภอ รมณรงค์เพื่อให้ประชาชนรับรู้และตระหนักถึงประเด็นการลดปัญหาจากการพนัน 3 ประเด็น
- สนับสนุนนโยบายสาธารณะเพื่อลดอุบัติเหตุทางถนน ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ พัฒนางค์ความรู้ งานวิชาการและระบบข้อมูล โดยเกิดพื้นที่ต้นแบบนวัตกรรมและการเรียนรู้ของชุมชนท้องถิ่นในการเฝ้าระวังอุบัติเหตุในพื้นที่ 25 จังหวัด พัฒนาศักยภาพเครือข่ายภาคีและประชาชน รวม 3,334 คน รมณรงค์สร้างค่านิยมและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเรื่องเมาไม่ขับโดยเผยแพร่ผ่านสื่อทุกแขนง
- สนับสนุนโครงการภายใต้แนวคิด ชวนคนไทยขยับกาย ไร้พุง เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและลดน้ำหนักให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน จากผู้เข้าร่วม 1,100 คน ร้อยละ 15 ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ลดน้ำหนักได้มากกว่าร้อยละ 5 ของน้ำหนักก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ผลักดันโครงการมหานครแห่งสุขภาพ เพื่อสร้างพื้นที่ต้นแบบเมืองสุขภาพ โดยให้ความรู้แก่ตัวแทนจากศูนย์อนามัย ตัวแทนชุมชน, ลานกีฬาเพื่อสุขภาพ, ตัวแทนผู้ประกอบการ, โรงเรียน เข้าร่วมอบรมเพื่อรับความรู้ด้านโภชนาการและการออกกำลังกายที่ถูกต้อง ผลักดันกิจกรรมสุขภาพ จำนวน 31 โครงการ ที่สร้างกระแสให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ
- เกิดแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการพืชอาหารปลอดภัยในชุมชนที่เป็นพื้นที่ต้นแบบ 3 แห่ง ในจังหวัดเชียงใหม่ เกิดกลุ่มเกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานการผลิตปลอดภัย 73 ราย พัฒนารูปแบบการจัดเมนูอาหารในศูนย์เด็กเล็กที่ให้คุณค่าโภชนาการครบถ้วนและสอดคล้องกับอาหารท้องถิ่น ดำเนินงานส่งเสริมเมนูอาหารในศูนย์เด็กเล็ก นำร่องในพื้นที่ 9 จังหวัด ผลักดันมาตรฐานอาหารเพื่อสุขภาพไทย โดยมีร้านอาหารเข้าร่วมโครงการพัฒนามาตรฐาน 1,103 ร้านทั่วประเทศ พัฒนาให้เกิดต้นแบบลดการบริโภคหวานผ่านเครือข่ายต้นแบบ มากกว่า 100 แห่ง เกิดโรงเรียนปลอดน้ำอัดลม 100% ในโรงเรียนระดับประถมฯ 1,156 แห่ง ครอบคลุมเด็กนักเรียน 1,916,384 คน

เป้าประสงค์ 2 พัฒนากระบวนการลด ปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพอื่น ๆ

- พัฒนาหลักสูตรเพศศึกษารอบด้าน โดยสนับสนุนโครงการจัดการเรียนรู้เพศวิถีศึกษารอบด้านใน 38 จังหวัด พร้อมทั้งสนับสนุนสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน และเครือข่ายฯ 195 แห่ง ดำเนินการแก้ปัญหาตั้งครรภ์ไม่พร้อม และป้องกันการทำแท้งที่ไม่ปลอดภัย โดยดำเนินการอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ และจัดหน่วยบริการป้องกันการแท้งที่ไม่ปลอดภัย 2 แห่ง พัฒนาพื้นที่นำร่องการใช้คู่มือสร้างสุขระดับจังหวัด โดยมีจังหวัดตั้งเป็นจังหวัดนำร่อง
- สร้างองค์ความรู้เชิงวิชาการ และนวัตกรรมเพื่อสร้างเสริมสุขภาพและระบบฐานข้อมูลสถานการณ์เด็ก เยาวชน และครอบครัว 34 เรื่อง พัฒนาระบบและกลไกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยดำเนินการไปแล้ว 152 ศูนย์ ส่งผลให้เติบโตปฐมวัย 6,094 คน มีพัฒนาการเหมาะสม พัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนให้เกิดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะชีวิตและสุขภาพองค์รวม 74,807 คน ในด้านต่าง ๆ พัฒนาผู้นำเยาวชนให้มีบทบาทในการพัฒนาสังคมอย่างมีคุณภาพ 3,907 คน
- พัฒนาคูณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบโดยพัฒนารูปแบบการสื่อสารเพื่อเป็นช่องทางช่วยเหลือกลุ่มแรงงานนอกระบบ พัฒนากลไกการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ 2555-2559 พัฒนาและขยายผลการจัดบริการอาชีวอนามัยของกลุ่มแรงงานนอกระบบ โดยผลักดันให้มีการจัดบริการอาชีวอนามัยเชิงรุกและเชิงรับ มีการนำร่องในพื้นที่ 2 จังหวัด สนับสนุนการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในศูนย์พักคนไร้บ้านและจัดตั้งศูนย์พักคนไร้บ้าน 4 แห่ง ในเขตพื้นที่กรุงเทพฯและเชียงใหม่ ปรับสภาพแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะต้นแบบ 5 พื้นที่ ให้เอื้อต่อการใช้ชีวิตของทุกคน ทั้งผู้พิการ ผู้สูงอายุ เด็กและสตรีมีครรภ์

1.2 ผลผลิตที่สำคัญของ สสส.

พ.ศ. 2555

เป้าประสงค์ 3 พัฒนาต้นแบบสุขภาพะ

- อปท. ได้รับการพัฒนาและสนับสนุนให้มีระบบการจัดการสุขภาวะชุมชนโดยชุมชน และทำหน้าที่เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านสุขภาวะลุ่มีมติ รวม 21 แห่ง รวมทั้งได้รับการพัฒนาทักษะในการบริหารจัดการท้องถิ่น เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้องค์กรปกครองท้องถิ่น
- สนับสนุนโครงการฝึกอบรมแนวทางการดำเนินงานฟื้นฟูจิตใจคนในองค์กร (สร้าง เสริม ซ่อม) อันเนื่องมาจากปัญหาอุทกภัย ร่วมกับกรมสุขภาพจิต จำนวน 3 ครั้ง จัดทำชุดความรู้เกี่ยวกับองค์การสุขภาวะที่รวบรวมจากตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จด้านการบริหารองค์กร 10 องค์กร พัฒนาชุดเครื่องมือสู่การขับเคลื่อนองค์กรสุขภาวะอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้องค์กรนำไปใช้พัฒนาและประเมินความสำเร็จของการเป็นองค์กรสุขภาวะ เช่น เครื่องวัดสุขภาวะระดับบุคคล (Happinometer)

เป้าประสงค์ 4 ขยายโอกาสในการ สร้างนวัตกรรม

- เกิดกระบวนการให้ความรู้ความเข้าใจเท่าทันสื่อในโรงเรียน ซึ่งมีโรงเรียน 36 แห่ง ที่นำกระบวนการดังกล่าวไปเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาและขยายภาคเครือข่ายเท่าทันสื่อ เพื่อจัดกระบวนการเท่าทันสื่อ เฝ้าระวังสื่อ เด็กและเยาวชนเข้าถึงสื่อสร้างสุขภาวะ มีทักษะเท่าทันสื่อเพิ่มขึ้น มากกว่า 1,524,300 คน การปลูกฝังวัฒนธรรมรักการอ่านในเยาวชน
- ดำเนินการสื่อสารรณรงค์เพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพภายใต้หัวข้อต่าง ๆ เช่น บุหรี่ติดงายเลิกลยาก ยาเส้น มะเร็งทั้งบ้าน ดื่มแล้วขับไม่ได้ บอลจบหนี้พินัน ไม่จบตาม เรื่องเพศคุยได้ เป็นต้น

เป้าประสงค์ 5 สร้างความตื่นตัวและ ค่านิยมใหม่ในสังคม

- ขยายแนวร่วมคนทำงานสร้างเสริมสุขภาพ โดยสนับสนุนทุนจำนวน 973 โครงการ สำหรับการดำเนินงานของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพทั่วประเทศ เกิดนวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพระดับชุมชน 52 เรื่อง พัฒนาขีดความสามารถด้านการสร้างเสริมสุขภาพให้แก่แกนนำชุมชน 4,318 คน พัฒนาทักษะด้านการเสริมสร้างสุขภาพให้แก่ประชาชนในพื้นที่ทั่วประเทศ 262,913 คน

เป้าประสงค์ 6 ส่งเสริมสมรรถนะ ของระบบสุขภาพและบริการสุขภาพ

- ขยายพื้นที่ต้นแบบ เพื่อสนับสนุนการแก้ปัญหาการใช้ยาไม่เหมาะสมในชุมชน ดำเนินการพัฒนากระบวนการสุขภาพในถิ่นทุรกันดารโดยดำเนินการในเขตพื้นที่ชายแดนไทย-พม่า ใน จ.ตาก และ จ.แม่ฮ่องสอน ดำเนินงานเครือข่ายพยาบาลและ รพ.สต. ร่วมสร้างสุขภาวะชุมชน
- พัฒนาแอปพลิเคชัน Doctor Me เพื่อการดูแลสุขภาพตนเอง พัฒนารูปแบบและขีดความสามารถการประเมินภาวะสุขภาพเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค โดยการประกวดแผนธุรกิจ

1.2 ผลผลิตที่สำคัญของ สสส.

พ.ศ. 2556

เป้าประสงค์ 1 ลดปัจจัยเสี่ยงหลัก

- พัฒนางานวิจัยและงานวิชาการที่จำเป็นสำหรับการควบคุมยาสูบของประเทศ 10 เรื่อง เกิดต้นแบบสื่อรณรงค์ “กล่องบุหรี่ภาพคำเตือนขนาดใหญ่” สนับสนุนมาตรการขยายพื้นที่ภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ เพิ่มเป็นร้อยละ 85 จำนวน 10 ภาพ เกิดต้นแบบการทำงานควบคุมยาสูบในระดับจังหวัด 33 จังหวัด และ 1 พื้นที่พิเศษ ผลักดันจังหวัดปลอดบุหรี่ ที่ประกาศโดยผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ต้นแบบจังหวัดปลอดบุหรี่ 15 จังหวัด และ 1 พื้นที่พิเศษ สถานประกอบการปลอดบุหรี่ 216 แห่ง โรงแรมปลอดบุหรี่ 723 แห่ง โรงแรมสร้างเสริมสุขภาพ 162 แห่ง และร้านยาปลอดบุหรี่ จำนวน 487 ร้าน
- สนับสนุนการรณรงค์ในประเด็นต่าง ๆ เฉพาะกลุ่ม อาทิ การสื่อสารรณรงค์ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นในช่วงเทศกาลวันวาเลนไทน์ และวันลอยกระทง และผลักดันโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา สนับสนุนโครงการศึกษาและวิจัยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 30 ชุด
- ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนเสนอให้คณะรัฐมนตรี มีมติกำหนดให้วันอาทิตย์สัปดาห์ที่สามของเดือนพฤศจิกายนของทุกปีเป็น “วันโลกรำลึกถึงผู้สูญเสียจากอุบัติเหตุทางถนน” (World Day of Remembrance for Road Traffic Victims)
- สนับสนุนให้เกิดรูปแบบส่งเสริมกิจกรรมทางกาย ตามแนวความคิดส่งเสริมสุขภาพตลอดช่วงชีวิต (Life-Course Approach) จำนวน 5 รูปแบบ สำหรับประชากร 5 กลุ่ม ส่งเสริมการสร้างค่านิยมเรื่องกีฬาเพื่อสุขภาพผ่านช่องทางสื่อมวลชน และกิจกรรมรณรงค์ต่าง ๆ เป็นที่รับรู้และได้รับความสนใจ คิดเป็นร้อยละ 80 ของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย สนับสนุนให้เกิดผู้ออกกำลังกายใหม่ด้วยการเดินและการวิ่งอย่างสม่ำเสมอจนเป็นวิถีชีวิตและเกิดบุคคลต้นแบบ ลด ละ เลิกบุหรี่ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการพนัน 102,026 คน สนับสนุนให้คณะรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบระเบียบวาระเพื่อดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับประเทศ “การจัดระบบและโครงสร้างเพื่อส่งเสริมการเดินและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน”
- มีพื้นที่นำร่องที่มีนโยบายและการสนับสนุนกิจการส่งเสริมอาหารปลอดภัยทั้งระบบในเขตเมือง รวม 18 แห่ง เกิดชุมชนต้นแบบที่มีการจัดการความมั่นคงทางอาหาร ในประเด็นแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์พืชประมง และเกษตรปลอดภัย ซึ่งสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ เพิ่มขึ้นจากเดิม 21 แห่ง ศึกษาความเป็นไปได้ของการใช้มาตรการทางภาษีและราคา เพื่อควบคุมเครื่องดื่มที่มีการเติมน้ำตาล เกิดโรงเรียนปลอดน้ำอัดลม 100%

เป้าประสงค์ 2 พัฒนากระบวนการลด ปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพอื่น ๆ

- เกิดกลไกการทำงานเรื่องเพศวิถีศึกษาจากผลการพัฒนากลไกสนับสนุนระดับจังหวัดใน 32 จังหวัด (โรงเรียนนำร่อง 4 โรงเรียนต่อหนึ่งจังหวัด) เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียน ร่วมกับภาคีเครือข่าย ทบหนนบทรียนและการทำงานป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในต่างประเทศและจากประสบการณ์ในประเทศไทย แล้วจัดทำเป็นแนวทางการดำเนินงานตามภารกิจ 9 ด้านผลักดันร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์และสุขภาพทางเพศ ฉบับประชาชน เกิดองค์กรคุ้มครองผู้บริโภคที่มีระบบและกลไกการทำงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพในระดับพื้นที่ ที่มีประสิทธิภาพ 3 องค์กร เกิดจังหวัดนำร่อง “จังหวัดสร้างสุข” จำนวน 2 จังหวัด ที่มีแผนชีวิตทางและกระบวนการขับเคลื่อนเรื่องความสุข
- พัฒนาระบบป้องกัน ดูแล และรักษาความพิการแต่กำเนิด นำร่องการดูแลรักษาป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพเด็กพิการ ใน 7 เขต สป.สข. รวม 22 จังหวัดและขยายผลการดำเนินงานอีก 20 จังหวัด พัฒนาตัวชี้วัดครอบครัวอบอุ่น เพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดร่วมของการทำงานด้านครอบครัว
- เกิดต้นแบบการปรับปรุงที่พักอาศัยสำหรับคนพิการ และคนสูงอายุ 248 หลัง ใน 3 จังหวัด สนับสนุนการพัฒนาแบบศูนย์พักคนไร้บ้านที่บางกอกน้อย บริหารจัดการโดยคนไร้บ้านสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพจนเกิดการรวมกลุ่มอาชีพของคนไร้บ้านสนับสนุนการพัฒนากระบวนการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในพื้นที่ต้นแบบ ระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว 10 พื้นที่ จาก 3 จังหวัด ปรับเปลี่ยนอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และที่สาธารณะให้เหมาะสมกับคนทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะ เป็น ผู้พิการ ผู้สูงอายุ

1.2 ผลผลิตที่สำคัญของ สสส.

พ.ศ. 2556

เป้าประสงค์ 3 พัฒนาต้นแบบสุขภาพะ

- ศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการสุขภาพะสี่มิติ (แม่ข่าย) 22 แห่ง และ อปท. เครือข่าย 834 แห่ง ได้รับการสนับสนุนทางวิชาการจากเครือข่ายสถาบันวิชาการ เกิดชุดความรู้เกี่ยวกับการศึกษานโยบายสาธารณะ เพื่อขับเคลื่อนนโยบายการกระจายอำนาจสู่ อปท. และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน 3 เรื่อง
- เกิดองค์การต้นแบบคุณภาพชีวิตการทำงานภาครัฐในระดับกรม 12 แห่ง (กระทรวง 6 แห่ง และหน่วยงานอิสระของรัฐ 2 แห่ง) พัฒนาบทเรียนโรงพักที่มีการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตดีเด่น หรือ “โรงพักสร้างสุข” 15 แห่ง รวมทั้งดำเนินงานนำร่องโรงพยาบาลสร้างสุข ที่มุ่งเน้นให้คนเป็นศูนย์กลาง 3 แห่ง พัฒนาพื้นที่สุขภาพะใหม่ พัฒนาต่อยอดจากพื้นที่นำร่องเดิม รวมเป็น 9 พื้นที่นำร่อง ครอบคลุม 32 จังหวัด

เป้าประสงค์ 4 ขยายโอกาสในการ สร้างนวัตกรรม

- การทำงานเรื่องสื่อสร้างสรรค์และพื้นที่สร้างสรรค์ในกลุ่มเป้าหมายเด็ก เยาวชน และครอบครัว ผ่านโครงการย่อยด้านสื่อสร้างสรรค์ 23 โครงการและพื้นที่สร้างสรรค์ 12 โครงการ รวม 35 โครงการ มีการดำเนินงาน 107 พื้นที่ ครอบคลุม 39 จังหวัด จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อการประมวลคลื่นความถี่ เพื่อให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลประเภทห้องเด็ก เยาวชน และครอบครัว การผลิตสื่อรณรงค์เพื่อสร้างเสริมพฤติกรรมสุขภาพ ในหลากหลายประเด็น เช่น งดเหล้าเข้าพรรษา ให้เหล้า = แฉ่ง บุหรี่ดีดง่าย แต่เลิยกาก ดื่มแล้วขับ รับประทานไม่ได้ ลดพุง ลดโรค เป็นต้น

เป้าประสงค์ 5 สร้างความตื่นตัวและ ค่านิยมใหม่ในสังคม

- สนับสนุนโครงการสร้างเสริมสุขภาพะทั่วไปให้แก่กลุ่มบุคคล องค์กร และชุมชนเพื่อดำเนินโครงการที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้รับประโยชน์ ทั่วประเทศ รวมทั้งหมด 1,469 โครงการ พัฒนาชุมชน 594 แห่งทั่วประเทศ ให้เกิดชุมชนต้นแบบที่มีทักษะการพึ่งตนเองด้านการสร้างสุขภาพ และ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพะในชุมชน

เป้าประสงค์ 6 ส่งเสริมสมรรถนะ ของระบบสุขภาพะและ บริการสุขภาพะ

- เกิดรูปแบบการบริการผู้ป่วยผู้สูงอายุ 18 ตำบล ใน อ.ภูฉินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์ และเกิดสถานบริการต้นแบบด้านการสร้างเสริมสุขภาพะและลดปัจจัยเสี่ยงหลัก เกิดพื้นที่ปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยึดตามกฎหมายในโรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุข และ รพ.สต.ทุกแห่งที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 87 แห่ง ใน 7 จังหวัด กำหนดนโยบายระบบสุขภาพะชุมชนต้นแบบในพื้นที่ 3 จังหวัด อย่างเต็มรูปแบบ
- สนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้และงานวิจัย เพื่อพัฒนางานวิชาการป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อและลดปัจจัยเสี่ยง พัฒนาระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศขับเคลื่อนงานสุขภาพะ จำนวน 2 แอปพลิเคชัน พัฒนาความร่วมมือกับหน่วยงานยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพะระดับนานาชาติ 7 หน่วยงาน

1.2 ผลผลิตที่สำคัญของ สสส.

พ.ศ. 2557

เป้าประสงค์ 1 ลดปัจจัยเสี่ยงหลัก

- ร่วมลงนามข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข และมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ เพื่อดำเนินงานโรงเรียนปลอดบุหรี่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนานโยบายและบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมการบริโภคยาสูบ 4 ฉบับ เกิดจังหวัดปลอดบุหรี่ที่ประกาศนโยบายปลอดบุหรี่โดยผู้ว่าราชการจังหวัด ในพื้นที่ต้นแบบจังหวัดปลอดบุหรี่ 15 แห่ง และพื้นที่พิเศษ 1 แห่ง พัฒนางานวิจัยและงานวิชาการที่จำเป็นสำหรับการควบคุมยาสูบของประเทศ 17 เรื่อง
- สนับสนุนการพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และอบายมุขในระดับพื้นที่ 6 ฉบับ สนับสนุนโครงการวิจัยเพื่อการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 14 เรื่อง เกิดต้นแบบการควบคุมปัญหาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อำเภอนำร่องต้นแบบการหยุดปัญหาแอลกอฮอล์ อ.แกดำ จ.มหาสารคาม มี “ธรรมนูญชุมชนควบคุมน้ำเมา” สนับสนุนทุนอุปถัมภ์ทดแทนธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานประเพณีปลอดเหล้า 171 งาน
- พัฒนาแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหาค่าอุบัติเหตุทางถนนจากการใช้ “ความเร็ว” ในการขับขี่ยานพาหนะ ในหัวข้อหลัก 3 เรื่อง เกิดพื้นที่นำร่องเตรียมแผนป้องกันการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาลปีใหม่-สงกรานต์ พ.ศ.2557 จำนวน 15 แห่ง ในสถานีตำรวจ 354 แห่ง พัฒนาด้านระบบรายงานข้อมูลอุบัติเหตุทางถนนที่ระบุตำแหน่งในเชิงพิกัดภูมิศาสตร์โดยหน่วยกู้ชีพกู้ภัย โดยทดลองในพื้นที่นำร่อง 4 จังหวัด
- สามารถเพิ่มอัตราการมีกิจกรรมทางกาย ร้อยละ 68 เกิดพื้นที่สุขภาพระดับตำบล อาทิ ชุมชนจักรยาน 40 แห่ง สวนสาธารณะชุมชน 33 แห่ง ลานกิจกรรมทางกายและทางเท้าในเมือง 5 แห่ง มีโรงเรียนส่งเสริมกิจกรรมทางกาย และปัจจัยแวดล้อม 157 แห่ง องค์กรกีฬาที่มีเจตคติและค่านิยมสนับสนุนกีฬาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ และการพนัน 36 แห่ง
- พัฒนาพื้นที่ต้นแบบระบบอาหารทางเลือกเชื่อมผู้ผลิตและผู้บริโภค 85 แห่ง สนับสนุนต้นแบบการจัดการอาหารกลางวันและอาหารว่างที่มีคุณค่าโภชนาการ มีผักและผลไม้เพียงพอในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และโรงเรียน 979 แห่ง รวมทั้งยังมีโรงเรียนที่อยู่ระหว่างดำเนินการอีก 300 โรงเรียน และ รณรงค์และผลักดันให้โรงเรียนมีนโยบายปลอดน้ำอัดลมและขนมกรุบกรอบ ครอบคลุมโรงเรียนทั่วประเทศมากกว่า 20,000 โรงเรียน

เป้าประสงค์ 2 พัฒนากระบวนการลด ปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพอื่น ๆ

- สนับสนุนและพัฒนาการทำงานเรื่องป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นใน 2 จังหวัด สนับสนุนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 326 โรงเรียน และอาชีวศึกษา 227 แห่ง จัดการเรียนรู้เพศศึกษาครบด้านในหลักสูตรสถานศึกษา
- พัฒนาศักยภาพโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นโรงเรียนสร้างเสริมสุขภาพ 1,024 โรงเรียนและเกิดกลุ่มเครือข่ายผู้นำเยาวชนที่มีบทบาทในการพัฒนาสังคม ระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด 442 เครือข่าย เป็นพื้นที่ฐานของกระบวนการการทำงานในประเด็นสร้างเสริมสุขภาพต่างๆ ของ สสส. โดยเฉพาะประเด็นปัจจัยเสี่ยงหลักทางสุขภาพ และเป็นต้นแบบขยายผลต่อไป สนับสนุนการใช้คู่มือคัดกรอง และส่งเสริม พัฒนาการเด็ก อายุแรกเกิด - 5 ปี ใฝ่ระวัง พัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เด็กต้นแบบมีพัฒนาการทุกด้านสมวัย ร้อยละ 90
- พัฒนาระบบดูแลผู้สูงอายุ โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งอย่างครบวงจร 4 พื้นที่ โดยดำเนินการจัดชุดกิจกรรมเพื่อรองรับการดูแลผู้สูงอายุ และพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ชุมชน ท้องถิ่น มาร่วมศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ดำเนินงานในแต่ละพื้นที่ต่อไป พัฒนานวัตกรรม “ศูนย์พักคนไร้บ้าน” ช่วยพัฒนาศักยภาพ และคุณภาพชีวิตของคนไร้บ้านให้สามารถตั้งหลักชีวิต มีอาชีพ และสามารถเข้าถึงสิทธิ และสวัสดิการจากรัฐเท่าเทียมกับคนทั่วไป รวมถึงจัดตั้ง “กองทุนที่อยู่อาศัยสำหรับคนไร้บ้าน” ช่วยให้คนไร้บ้านมีโอกาสเข้าถึงการมีที่อยู่อาศัยได้มากขึ้น

1.2 ผลผลิตที่สำคัญของ สสส.

พ.ศ. 2557

เป้าประสงค์ 3 พัฒนาต้นแบบสุขภาพะ

- พัฒนาศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการสุขภาพะ สี่มิติ 26 แห่ง เกิดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่าย 420 แห่ง เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขับเคลื่อนและจัดกิจกรรมตามข้อตกลงของเครือข่ายร่วม สร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ เกิดเครือข่ายนักพัฒนาท้องถิ่นที่มีศักยภาพ ดำเนินงานในชุมชน 5 กลุ่ม
- พัฒนางานวิชาการเพื่อสนับสนุนงานสร้างเสริมสุขภาพะองค์กร และคุณภาพชีวิตของวัยแรงงาน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง 48 เรื่อง ผลักดันให้องค์กรที่มีการดำเนินงานเรื่องคุณภาพชีวิตที่หลากหลาย เข้าร่วมเป็นเครือข่ายองค์กรสุขภาพะ องค์กรที่มีนโยบายสร้างเสริมสุขภาพะและคุณภาพชีวิตของพนักงาน และ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพะ 4,456 องค์กร เผยแพร่และสื่อสารแนวคิดองค์กรแห่งความสุข ให้แก่หน่วยงานและองค์กร ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ

เป้าประสงค์ 4 ขยายโอกาสในการ สร้างนวัตกรรม

- เด็ก เยาวชน และครอบครัว เข้าถึงสื่อสร้างสรรค์ กว่า 3 ล้านคน สร้างความฉลาดรู้ทางสุขภาพะและรู้เท่าทันสื่อ สร้างโอกาสเข้าถึงสื่อสร้างสรรค์ของกลุ่มคน ขยายขอบ สร้างเด็กเสีียงให้เป็นแกนนำเยาวชน กว่า 2,500 คน พัฒนาช่องทางสื่อ พื้นที่ และชุมชนสื่อสร้างสรรค์ เกิดเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ 107 แห่ง ใน 39 จังหวัด พัฒนาระบบและนโยบายสื่อ และ กลไกพัฒนาศักยภาพผู้ใช้สื่อและสร้างสื่อ สามารถสร้างแกนนำ และนักสื่อสารสุขภาพะในกลุ่มเป้าหมายต่างๆ
- ศูนย์เรียนรู้สุขภาพะเปิดบริการห้องสร้างปัญญาให้แก่ประชาชนทั่วไป มีสื่อสารสนเทศด้านสุขภาพะให้บริการ 12,000 รายการ มีผู้มาใช้บริการผ่านห้องสร้าง ปัญญา 8,340 ครั้ง จากการสำรวจผู้ใช้บริการ พบว่าร้อยละ 87.67 ได้รับความรู้นำไปใช้ประโยชน์ในการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมไปสู่สุขภาพะที่ดี ด้วยตนเอง เชื่อมโยงฐานข้อมูลและองค์ความรู้สุขภาพะในศูนย์วิชาการนำร่อง 6 แห่ง

เป้าประสงค์ 5 สร้างความตื่นตัว และค่านิยมใหม่ในสังคม

- สนับสนุนโครงการสร้างเสริมสุขภาพะที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนครอบคลุมทั่วประเทศ 1,645 โครงการ เกิดแกนนำด้านการสร้างเสริมสุขภาพะ ในพื้นที่ 8,652 คน เป็นผู้ผลักดัน ชักชวนกลุ่มเป้าหมาย หรือทำให้เกิดการสร้างเสริมสุขภาพะในพื้นที่ในประเด็นต่างๆ พัฒนานวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพะที่เป็น รูปธรรม 96 กรณี

เป้าประสงค์ 6 ส่งเสริมสมรรถนะ ของระบบสุขภาพะและ บริการสุขภาพะ

- พัฒนาศักยภาพแกนนำนักจัดการสุขภาพะชุมชนจังหวัดอุดรดิติต์ ถ่ายทอดความรู้ และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเครือข่าย 30 คน เกิดพื้นที่เรียนรู้ในการจัดการ สังคมสุขภาพะจังหวัดอุดรดิติต์ 5 แห่ง และเกิดพื้นที่ดำเนินงานอำเภอสร้างเสริมสุขภาพะเพิ่มขึ้นใน 4 จังหวัด เกิดรูปแบบระบบบริการสุขภาพะปฐมภูมิที่สอดคล้อง กับบริบทและวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ จากการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชนระดับต่างๆ ในโรงพยาบาลชุมชน และ รพ.สต. 77 แห่ง ใน 7 จังหวัด
- พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ออนไลน์ 3 หลักสูตรสนับสนุนการวิจัยผลงานศึกษาสุขภาพะเพื่อเสนอนโยบายสาธารณะ เกิดพื้นที่ที่มีกลไกสนับสนุนการ ขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะในประเด็นต่างๆ

1.2 ผลผลิตที่สำคัญของ สสส.

พ.ศ. 2558

เป้าประสงค์ 1 ลดปัจจัยเสี่ยงหลัก

- พัฒนานโยบายและบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมการบริโภคยาสูบ 4 ฉบับ สนับสนุนทุนวิจัยที่สอดคล้องกับกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก 108 เรื่อง และ พัฒนาดันแบบการให้บริการเลิกบุหรี่ในสถานพยาบาลต่างๆ 747 แห่ง
- สนับสนุนการพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และอบายมุขในระดับพื้นที่ 14 ฉบับ สนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 20 เรื่อง สนับสนุนทุนอุปถัมภ์ทดแทนธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานประเพณีปลอดเหล้า 170 งาน โดยการรณรงค์งดเหล้าครบพรรษา พ.ศ.2558 มีผู้ดื่มแอลกอฮอล์เปลี่ยนพฤติกรรมในช่วงเข้าพรรษาร้อยละ 70.9 สามารถประหยัดเงินค่าซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั่วประเทศ กว่า 64,000 ล้านบาท
- เกิดนโยบายสาธารณะและมาตรการเกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนนทั้งในช่วงเวลาปกติ และช่วงเทศกาล 5 เรื่อง รณรงค์สร้างกระแสเรื่องความปลอดภัยทางถนน 6 ประเด็น ร่วมพัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูลอุบัติเหตุทางถนนที่สำคัญ จาก 3 ชุดข้อมูล เพื่อให้เป็นแหล่งอ้างอิงของประเทศ รายงานสถานการณ์ความปลอดภัยทางถนนของประเทศ และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การพัฒนานโยบายความปลอดภัยทางถนน
- ประชากรทุกช่วงวัย มีกิจกรรมทางกายที่เพียงพอเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาอยู่ที่ ร้อยละ 68 เป็นร้อยละ 71.6 ส่งเสริมกิจกรรมทางกาย 83 โครงการมีประชาชนทุกกลุ่มวัยเข้าร่วม กว่า 200,000 คน มีโรงเรียนที่มีการส่งเสริมกิจกรรมทางกาย 220 แห่ง องค์กรกีฬาที่มีเจตคติและค่านิยมสนับสนุนแนวทางกีฬาปลอดภัย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ และการพนัน 45 องค์กร
- เกิดพื้นที่ต้นแบบด้านการผลิตการจำหน่าย และให้บริการอาหารปลอดภัย ผักและผลไม้ปลอดสารพิษ 201 แห่ง เกิดต้นแบบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนจัดปัจจัยแวดล้อมด้านอาหารสุขภาพ 615 แห่ง เกิดมาตรการนโยบายที่ส่งเสริมการบริโภคผักและผลไม้ หรือลดภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วนในระดับชาติ 2 ประเด็น และในระดับท้องถิ่น 11 ประเด็น

เป้าประสงค์ 2 พัฒนากระบวนการลด ปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพอื่น ๆ

- สนับสนุนและพัฒนาการทำงานเรื่องป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในจังหวัดนำร่อง 20 จังหวัดทั่วประเทศพัฒนาร่างยุทธศาสตร์การสร้างเสริมสุขภาพจิตระดับชาติ พัฒนาศักยภาพการทำงานคุ้มครองผู้บริโภคในองค์กรคุ้มครองผู้บริโภคภาคประชาชนท้องถิ่น และแกนนำคนรุ่นใหม่ สร้างกลไกเฝ้าระวังระบบยาทั้งในภาครัฐและภาคประชาสังคม
- ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำหนดองค์ประกอบครอบครัวอบอุ่น พัฒนาตัวชี้วัด และทดลองเก็บข้อมูลครอบครัวอบอุ่นในศูนย์พัฒนาครอบครัว 210 ตำบล โรงเรียนสุขภาพ 100 แห่ง และสถานประกอบการ 100 แห่ง เกิดต้นแบบโรงเรียนสุขภาพ 292 โรงเรียน และโรงเรียนเครือข่ายที่เป็นพื้นที่ฐานการทำงานที่สนับสนุนประเด็นที่เป็นเป้าหมายเฉพาะ 10 ปี ของ สสส. 373 โรงเรียน เกิดองค์กรเยาวชนสุขภาพ 137 แห่งและแกนนำเยาวชนสุขภาพ 440 คน จากองค์กร 59 แห่งทั่วประเทศ ตลอดจนพัฒนากลไกการขับเคลื่อนงานเด็กและเยาวชน จ.อุบลราชธานี เกิดงานวิจัยและผลงานวิชาการที่สนับสนุนการพัฒนา ป้องกันดูแล และคุ้มครองเด็ก เยาวชน และครอบครัว เพื่อการพัฒนาระบบ จัดทำข้อเสนอแนะนโยบายที่เกี่ยวข้องได้แก่ แนวทางการดำเนินงาน “กระบวนการยุติธรรมเด็ก เยาวชน และครอบครัวแบบมีส่วนร่วม” โดยเชื่อมโยงกับคณะทำงาน 3 ระดับ คือ คกก.ระดับชาติ คกก.ระดับกระทรวง และ คกก.ระดับจังหวัด โดยมีจังหวัดนำร่อง 10 แห่ง
- เกิดการบูรณาการงานของรัฐเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในระดับพื้นที่และชุมชนในเขตเมือง ส่งผลให้เกิดพื้นที่ดำเนินการนำร่องรวม 171 ตำบล ใน 92 อำเภอทั่วประเทศ และพัฒนาระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุเพื่อนำไปใช้วางแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่ชุมชนนำร่อง เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร 4 แห่ง สนับสนุนการส่งเสริมอาชีพและรายได้ของคนพิการ ส่งผลให้คนพิการวัยแรงงานมีงานทำเพิ่มขึ้นจาก 275,975 คน ใน พ.ศ. 2557 เป็น 317,020 คน ใน พ.ศ. 2558 ดำเนินโครงการมีสยิดปลอดภัย โดยมีมีสยิดปลอดภัยเพิ่มขึ้น 196 แห่ง รวมเป็น 570 แห่งทั่วประเทศ

1.2 ผลผลิตที่สำคัญของ สสส.

พ.ศ. 2558

เป้าประสงค์ 3 พัฒนาต้นแบบสุขภาพะ

- เกิดศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาพะชุมชนใหม่ 15 แห่ง ที่บริหารจัดการโดยอปท. ที่มีบทเรียนจากการจัดการตนเองและมีขีดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับเครือข่ายพัฒนาศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาพะชุมชน 80 แห่ง ให้เป็นฐานในการพัฒนางานเชิงประเด็นการขับเคลื่อนและผลักดันนโยบายสาธารณะ การรณรงค์และพัฒนาระบบการจัดการจังหวัดสุขภาพะ สนับสนุนและพัฒนารูปแบบจังหวัดนำอยู่ 7 จังหวัด
- พัฒนางานวิจัยที่สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพะในองค์กรเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสังคม 18 เรื่อง สถานประกอบการธุรกิจขนาดกลางและย่อม ประกาศนโยบายเป็นองค์กรสุขภาพะ 2,500 แห่ง เกิดแกนนำในการขับเคลื่อนการดำเนินงานองค์กรสุขภาพะ 3,484 คน ขยายเครือข่ายองค์กรสุขภาพะในกลุ่มองค์กรภาคเอกชนและองค์กรสาธารณประโยชน์ 5,804 แห่ง

เป้าประสงค์ 4 ขยายโอกาสในการ สร้างนวัตกรรม

- เกิดงานสื่อสารและกิจกรรมสร้างเสริมระบบสื่อและวิถีสุขภาพะทางปัญญา 76 กรณี และเกิดพื้นที่องค์กร และ/หรือชุมชน ที่จัดให้มีพื้นที่สุขภาพะทางปัญญา หรือพื้นที่สื่อสร้างสรรค์ เฉลี่ยกว่า 34 พื้นที่ เกิดกลไกและกระบวนการ พัฒนาขีดความสามารถในการสื่อสารประเด็นสุขภาพะของนักสื่อสารสุขภาพะไม่น้อยกว่า 13 กรณี สนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายระดับชาติและท้องถิ่น ที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบสื่อสุขภาพะ
- พัฒนาศูนย์เรียนรู้สุขภาพะให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ทำให้เกิดการปรับทัศนคติและเปลี่ยนพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพะ สร้างพันธมิตรเครือข่ายแหล่งเรียนรู้จากความร่วมมือการพัฒนา เชื่อมโยง ผ่านกิจกรรมของศูนย์เรียนรู้สุขภาพะและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ 14 แห่งผลิตสื่อรณรงค์ให้กลุ่มเป้าหมายรับรู้ และตระหนักในประเด็นการสร้างเสริมสุขภาพะ 8 โครงการ

เป้าประสงค์ 5 สร้างความตื่นตัวและ ค่านิยมใหม่ในสังคม

- สามารถ เปิดโอกาสให้กลุ่มบุคคล ชุมชน และองค์กรทั่วไปเข้าถึงการสนับสนุนทุนเพื่อการทำงานสร้างเสริมสุขภาพ 1,912 โครงการ เกิดแกนนำหรือผู้นำการสร้างเสริมสุขภาพะที่มีบทบาทด้านการสร้างเสริมสุขภาพะในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ไม่น้อยกว่า 3,824 คน เกิดนวัตกรรมระดับพื้นที่ 121 กรณี

เป้าประสงค์ 6 ส่งเสริมสมรรถนะ ของระบบสุขภาพและบริการสุขภาพ

- การสร้างเสริมสุขภาพผ่านระบบสุขภาพระดับอำเภอเพื่อเสริมสมรรถนะระบบบริการปฐมภูมิ พัฒนาศักยภาพบุคลากรสาธารณสุขให้เป็นผู้นำการขับเคลื่อนงานสร้างเสริมสุขภาพะในระบบบริการสุขภาพ สนับสนุนการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยเพื่อให้คนไทยมีสุขภาพที่ยั่งยืน (Routine to Research :R2R) ส่งผลให้เกิดการขยายเครือข่ายเพิ่มเป็น 12 เครือข่าย ใน 76 จังหวัด
- เกิดศูนย์ข้อมูลวิชาการ หรือหน่วยวิชาการที่ทำหน้าที่รวบรวม จัดการ เผยแพร่ ข้อมูลความรู้ด้านการสร้างเสริมสุขภาพ 2 แห่ง เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพในรูปแบบหลากหลาย อาทิ สื่ออินโฟกราฟฟิค แอปพลิเคชันสร้างเสริมสุขภาพ ขยายความร่วมมือการสร้างเสริมสุขภาพในเวทีโลก

1.2 ผลผลิตที่สำคัญของ สสส.

พ.ศ. 2559

<p>เป้าประสงค์ 1 ลดปัจจัยเสี่ยงหลัก</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ขยายเครือข่ายหน่วยการเล็กบุหรี่ปัจุบันที่มีคุณภาพ พัฒนามาตรฐานบริการเล็กบุหรี่ปัจุบัน พัฒนามาตรการสิ่งแวดล้อมและกฎหมายให้เอื้อต่อการเล็กบุหรี่ปัจุบัน - สร้างชุดความรู้เพื่อสนับสนุนบริการเล็กดีมีเครื่องดีมีแอลกอฮอล์ พัฒนานวัตกรรมดูแลผู้มีปัญหาการดีมีเรื้อรัง สนับสนุนกิจกรรมทดแทนสำหรับงานประเพณีปลอดเหล้าให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเปลี่ยนพฤติกรรมการดีมี - สร้างชุดความรู้พัฒนาเครือข่ายเพื่อลดอุบัติเหตุ อุบัติภัย - เกิดกระบวนการผลักดันให้เกิดนโยบายสาธารณะด้านกิจกรรมทางกาย เพิ่มอัตราการมีกิจกรรมทางกาย - ส่งเสริมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ
<p>เป้าประสงค์ 2 พัฒนากระบวนการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพอื่น ๆ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ปัญหาการตั้งครกในวัยรุนจนสามารถลดอัตราการตั้งครกในวัยรุนในจังหวัดนาร่อง - พัฒนาข้อเสนอโยบายระดับประเทศด้านคุ้มครองผู้บริโภค สุขภาวะทางเพศ การเข้ายา - สนับสนุนพื้นที่การทำงานสร้างเสริมครอบครัวอบอุ่นในชุมชนท้องถิ่น โรงเรียน องค์กรรัฐและเอกชน แก้ไขปัจจัยเสี่ยงในเด็ก เยาวชน ทั้งเครื่องดีมีแอลกอฮอล์ ยาสูบ อาหาร สิ่งเสพติด - พัฒนาข้อเสนอแนวคิดเชิงบวกต่อประชากรกลุ่มเฉพาะภายใต้โครงการ “นับเราด้วยคน”
<p>เป้าประสงค์ 3 พัฒนาต้นแบบสุขภาวะ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาบุคลากรในชุมชนเพื่อการจัดการตนเอง - พัฒนาระบบการจัดการจังหวัดนำอยู่ พัฒนาสถาบันวิชาการร่วมวิจัยกับชุมชนขยายจำนวนองค์กรสุขภาวะ พัฒนาแกนนำให้สามารถขับเคลื่อนได้อย่างต่อเนื่อง - สนับสนุนองค์กรสุขภาวะต้นแบบ เพื่อให้เกิดเครือข่ายสุขภาวะ พัฒนานวัตกรรมทางสังคมเพื่อนำมาสร้างเสริมสุขภาวะองค์กร
<p>เป้าประสงค์ 4 ขยายโอกาสในการสร้างนวัตกรรม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผลักดันให้เกิดพื้นที่สุขภาวะทางปัญญาหรือพื้นที่สื่อสร้างสรรค์ พัฒนากลไกให้เกิดวิถีสุขภาวะทางปัญญา - ส่งเสริมขีดความสามารถในการสื่อสารของนักสื่อสารสุขภาวะ ผลักดันการขับเคลื่อนนโยบายระดับชาติและท้องถิ่นที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบสื่อที่มีสุขภาวะ - ขยายการรับรู้ การใช้บริการของศูนย์เรียนรู้สุขภาวะทั้งส่วนกลางและภูมิภาค เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสุขภาวะ - พัฒนาสื่อและกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้าใจสุขภาวะ
<p>เป้าประสงค์ 5 สร้างความตื่นตัวและค่านิยมใหม่ในสังคม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างแกนนำด้านการสร้างเสริมสุขภาพ และพัฒนาแกนนำด้วยโครงการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนโครงการที่เสนอโดยภาคีรายใหม่ให้ได้มากขึ้น - เกิดนวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพ เกิดโครงการตัวอย่างปฏิบัติการที่ดี และสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพในประชากรกลุ่มเฉพาะ
<p>เป้าประสงค์ 6 ส่งเสริมสมรรถนะของระบบสุขภาพและบริการสุขภาพ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความร่วมมือหน่วยงานหลักทางสุขภาพทั้ง ก.สธ. สปสช. เพื่อสนับสนุนระบบสุขภาพระดับอำเภอ - เกิดบุคลากรที่ตระหนักปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อสุขภาพ ผลักดันให้วิชาชีพสาธารณสุขมุ่งสู่การสร้างเสริมสุขภาพ - สร้างหน่วยวิชาการ สนับสนุนสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่สื่อสารข้อมูลด้านการสร้างเสริมสุขภาพ พัฒนากลไกสนับสนุนการขับเคลื่อนงานสุขภาพ เกิดเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ - พัฒนางานความรู้ด้านการสร้างเสริมสุขภาพให้สอดคล้องยุทธศาสตร์ของ สสส. ให้ได้รับการเผยแพร่สู่ นานาชาติ

1.2 ผลผลิตที่สำคัญของ สสส.

พ.ศ. 2560

เป้าประสงค์ 1 ลดปัจจัยเสี่ยงหลัก

- สนับสนุนการดำเนินงานควบคุมยาสูบในระดับจังหวัด รวม 76 จังหวัด ส่งผลให้เกิดกลไกการบังคับใช้กฎหมายตาม พ.ร.บ.ควบคุมการบริโภคยาสูบที่เข้มแข็งใน 5 จังหวัด โดย อปท. เป็นต้นแบบการปฏิบัติตามมาตรการทางสังคมและการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และพัฒนาระบบการเข้าถึงบริการเลิกบุหรี่ โดยขยายเครือข่ายให้บริการเลิกบุหรี่ทั่วประเทศรวม 598 แห่ง
- พัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 49 นโยบาย พัฒนาพื้นที่รูปธรรมการจัดงานบุญประเพณี และเทศกาลที่ปลอดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 285 งาน อาทิ สงกรานต์ปลอดเหล้า ส่งผลให้เกิดการขยายตัวสร้างพื้นที่เล่นน้ำปลอดเหล้าเพิ่มอีก 3,569 แห่ง ทั่วประเทศ และพัฒนาองค์ความรู้เพื่อผลักดันมาตรการการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด 12 เรื่อง
- สนับสนุนการพัฒนานโยบายสาธารณะใหม่ 11 เรื่อง พัฒนานวัตกรรมป้องกันและลดอุบัติเหตุ 14 จังหวัด ครอบคลุม 57 ตำบล/พื้นที่ สร้างพื้นที่ต้นแบบชุมชนเข้มแข็งจัดการภัยพิบัติ 16 พื้นที่ และพัฒนานโยบายควบคุมการพนัน 6 นโยบาย
- สนับสนุนให้คนไทยมีกิจกรรมทางกายอย่างต่อเนื่องส่งผลให้คนไทยอายุ 11 ปีขึ้นไป ร้อยละ 72.90 มีกิจกรรมทางกายเพียงพอ สนับสนุนนวัตกรรมและชุดความรู้เพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางกาย 11 กรณี สร้างพื้นที่สุขภาวะต้นแบบขึ้นใหม่ 9 รูปแบบ
- ส่งเสริมให้ประชาชนบริโภคผักและผลไม้ที่เพียงพอร้อยละ 49.36 ลดภาวะน้ำหนักตัวเกินและโรคอ้วนของเด็กวัยเรียน เหลือร้อยละ 8.48 พัฒนามาตรการ/นโยบายที่ส่งเสริมการบริโภคผักและผลไม้ หรือลดภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน ในระดับชาติ 7 เรื่อง และระดับท้องถิ่น 62 เรื่อง พัฒนาต้นแบบแหล่งผลิตจำหน่ายผักและผลไม้ปลอดภัย 335 แห่ง พัฒนาด้านแบบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียน และองค์กรที่มีการจัดปัจจัยแวดล้อมด้านอาหารสุขภาวะ 626 แห่ง

เป้าประสงค์ 2 พัฒนากระบวนการลด ปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพอื่น ๆ

- พัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับชาติ ปี2560-2569 สามารถลดอัตราการคลอดของวัยรุ่นในพื้นที่ปฏิบัติการ 19 จังหวัด ผู้ปกครองมีความเข้าใจ มีทักษะในการสื่อสารเรื่องสุข-ภาวะทางเพศเพิ่มขึ้นและพัฒนา ร่ายยุทธศาสตร์สุขภาพจิตแห่งชาติ 20 ปี พ.ศ. 2560-2579
- สนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการสมวัย ร้อยละ 81.40 สนับสนุนให้เกิดจังหวัดตัวอย่างที่มีกลไกการพัฒนาเด็ก เยาวชนและครอบครัว 10 จังหวัด ครอบครัวในพื้นที่เป้าหมาย 11 จังหวัด มีความอบอุ่นในระดับปานกลางขึ้นไป ร้อยละ 99.70 และพัฒนาองค์ความรู้ด้านเด็ก เยาวชน และครอบครัว 13 เรื่อง
- สนับสนุนให้สถานประกอบการกว่า 400 แห่ง มีนโยบายจ้างงานคนพิการ โดยมีการจ้างงานคนพิการ 3,807 อัตรา พัฒนาระบบบริการสุขภาพชายแดนที่เหมาะสม 3 ระบบ พัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบายในงานผู้ต้องขังหญิง การดูแลให้ผู้พ้นโทษกลับคืนสู่ชุมชน และสนับสนุนการดำเนินงานมัสยิดปลอดบุหรี่ รวม 1,114 แห่ง

เป้าประสงค์ 3 พัฒนาด้านแบบสุขภาพะ

- พัฒนาศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน 8 แห่ง ยกกระดับเป็นศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะประเด็น 10 แห่ง พัฒนาระบบจัดการจังหวัดนำอยู่ 10 จังหวัด พัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน ในการจัดการสุขภาพะชุมชน 10,464 คนและ อปท. ร่วมรณรงค์ลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพะในวาระต่าง ๆ 2,000 แห่ง
- สนับสนุนให้หน่วยงานดำเนินงานตามแนวคิดองค์กรสุขภาพะเพิ่มเป็น 6,611 แห่ง โดยบุคลากร ร้อยละ 94 มีความตระหนักในการดูแลสุขภาพะตนเองและมีความสุขในการทำงาน พัฒนาแกนนำขับเคลื่อนองค์กรสุขภาพะ 2,181 คน และพัฒนาพื้นที่วัดให้เป็นองค์กรสุขภาพะ โดยมีเครือข่ายวัดเข้าร่วมกว่า 1,000 แห่ง

1.2 ผลผลิตที่สำคัญของ สสส.

พ.ศ. 2560

เป้าประสงค์ 4 ขยายโอกาสในการ สร้างนวัตกรรม

- พัฒนาพื้นที่สุขภาวะทางปัญญาและพื้นที่สร้างสรรค์รวม 33 แห่งหลัก พัฒนาศักยภาพบุคลากรหรือกลไก เพื่อสร้างการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสื่อสร้างสรรค์ และวิถีสุขภาวะทางปัญญารวม 682 แห่ง และสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายระดับชาติและท้องถิ่นที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบสื่อที่มีสุขภาวะและวิถีสุขภาวะทางปัญญา รวม 10 นโยบาย
- ส่งเสริมให้ประชาชน องค์กร และภาคีเครือข่ายเข้าถึงองค์ความรู้สุขภาวะ 4,397,952 ครั้ง เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 77.40 สร้างพันธมิตรเครือข่ายแหล่งเรียนรู้เพิ่มขึ้น 24 แห่ง พัฒนาและออกแบบโครงการรณรงค์สร้างความเข้าใจสุขภาวะ 10 โครงการ และเกิดสื่อชุดความรู้สร้างเสริมความเข้าใจสุขภาวะ รวม 69 ชุด

เป้าประสงค์ 5 สร้างความตื่นตัวและ ค่านิยมใหม่ในสังคม

- การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการสร้างเสริมสุขภาวะแก่บุคคล ชุมชน และองค์กร 1,962 โครงการ มีผู้ได้รับผลประโยชน์กว่า 4.5 แสนคน สร้างแกนนำหรือผู้นำการสร้างเสริมสุขภาวะในพื้นที่ 11,070 คน และสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพระดับพื้นที่ 169 เรื่อง

เป้าประสงค์ 6 ส่งเสริมสมรรถนะ ของระบบสุขภาพและ บริการสุขภาพ

- สนับสนุนระบบสุขภาพระดับอำเภอพัฒนาเป็นพื้นที่รองรับงานสร้างเสริมสุขภาพ 93 แห่ง พัฒนาศูนย์สาธารณสุขสุขให้เป็นผู้ดำเนินการสร้างเสริมสุขภาพในระบบบริการสุขภาพ 1,870 คน และพัฒนาหลักสูตร แนวทางปฏิบัติงาน มาตรการ ผลักดันวิชาชีพสาธารณสุขให้มุ่งเน้นการสร้างเสริมสุขภาพ 36 มาตรการ
- พัฒนาองค์ความรู้ข้อมูลวิชาการเพื่อขับเคลื่อนงานสร้างเสริมสุขภาพ 35 เรื่อง ผลิตสื่อดิจิทัลเพื่อการสื่อสารการสร้างเสริมสุขภาพ 35 ประเด็น พัฒนานโยบายสร้างเสริมสุขภาพ 11 ประเด็น และพัฒนาความร่วมมือเครือข่ายสุขภาพะทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ 10 เรื่อง

1.2 ผลผลิตที่สำคัญของ สสส.

พ.ศ. 2561

เป้าประสงค์ 1 ลดปัจจัยเสี่ยงหลัก

- สนับสนุนการสร้างสภาพแวดล้อมปลอดควันบุหรี่ โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ออกประกาศห้ามสูบบุหรี่หรือทิ้งก้นบุหรี่ลงชายหาด 24 หาด ใน 15 จังหวัด เกิดชุมชนต้นแบบเลิกบุหรี่ 75 จังหวัด รวม 150 ชุมชน พัฒนางองค์ความรู้และงานวิจัยเกี่ยวกับการควบคุมยาสูบ 14 เรื่อง และพัฒนาสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนปลอดบุหรี่ต้นแบบ 10 แห่ง
- สนับสนุนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติ ร่วมขับเคลื่อนให้ยุติการจำหน่ายเบียร์สดผ่านเครื่องกดในร้านสะดวกซื้อ พัฒนาจังหวัดต้นแบบควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 5 จังหวัด ขยายต้นแบบงานบุญประเพณีปลอดเหล้ากว่า 300 พื้นที่ปฏิบัติการและเกิดเป็นนโยบายสาธารณะสงกรานต์ดีปลอดเหล้า 15 งาน
- สนับสนุนกลไกการจัดการอุบัติเหตุทางถนนและขยายผลมาตรการลดอุบัติเหตุในพื้นที่ โดยสร้างความร่วมมือผ่านกลไกภาครัฐเพื่อสังคม มีองค์กรเข้าร่วมสร้างมาตรการความปลอดภัยทางถนน 300 แห่ง สนับสนุนกลไกจัดการอุบัติเหตุระดับพื้นที่ มีองค์กรเข้าร่วม 530 แห่ง ใน 53 จังหวัด และเกิดเครือข่ายการทำงานใน 15 จังหวัด จัดทำสื่อรณรงค์ป้องกันอัคคีภัยภายในชุมชนเมือง และขับเคลื่อนมาตรการลดปัญหาจากการพนัน
- สนับสนุนการเพิ่มกิจกรรมทางกายให้เพียงพอ ด้วยการเพิ่มพื้นที่สาธารณะ โดยมีลานกีฬาพัฒนา เป็นต้นแบบพื้นที่สาธารณะเพื่อผู้สูงอายุ พร้อมสร้างความร่วมมือกับชุมชน พัฒนาพื้นที่รกร้างให้เอื้อต่อการมีกิจกรรมทางกาย และจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมงานวิ่งเพื่อสุขภาพ ส่งผลให้คนไทยมีกิจกรรมทางกายเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 74.40 และเกิดนักวิ่งหน้าใหม่เพิ่มเป็น 17 ล้านคน
- ส่งเสริมความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหาร ผลักดันให้สถานประกอบการมีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่และสิทธิการลาคลอด 3 เดือน โดยมีสถานประกอบการ นำไปดำเนินการเป็นรูปธรรม 100 แห่ง และขยายโรงเรียนต้นแบบเด็กไทยแก้มใส ลดอัตราภาวะน้ำหนักตัวเกิน จากร้อยละ 40 ในปี 2559 เหลือร้อยละ 8.34 ในปี 2561

เป้าประสงค์ 2 พัฒนากระบวนการลด ปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพอื่น ๆ

- สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เพิ่มสมรรถนะครูผู้สอนด้วยการพัฒนาหลักสูตรเพศวิถีศึกษา นำร่องในโรงเรียน 56 โรงเรียน ใน 10 จังหวัด ครอบคลุมนักเรียน 14,000 คน พัฒนางานการคุ้มครองผู้บริโภคเกิดองค์กรผู้บริโภค 222 แห่ง ผ่านการรับรองเป็นองค์กรคุ้มครองผู้บริโภคคุณภาพ พร้อมทั้งสนับสนุนการเฝ้าระวัง ทดสอบ และเผยแพร่คุณภาพสินค้าและบริการที่ไม่ได้มาตรฐาน
- เสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบในการใช้ชีวิตให้สมดุลระหว่างงานและครอบครัวในองค์กร 20 แห่ง ให้เป็นนักเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ 52 คน ผลดำเนินงานทำให้ดัชนีครอบครัวอบอุ่นมีคะแนนรวม 72.83 คะแนน พัฒนาหลักสูตรลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต และพัฒนานวัตกรรมทางสังคม โดยสภาเด็กและเยาวชน เพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่ 20 โครงการ
- พัฒนาระบบการเข้าถึงสิทธิสุขภาพและบริการขั้นพื้นฐานให้เท่าเทียม พัฒนาด้านแบบการสร้างเสริมสุขภาพะคนไร้บ้านแบบครบวงจร พัฒนาศูนย์พักพิงคนไร้บ้าน ผลักดันให้คนไร้บ้าน คนไทยไร้สิทธิ ได้รับการพิสูจน์ยืนยันสิทธิสุขภาพ 480 คน เกิด คกก.พัฒนาคุณภาพชีวิตคนไร้บ้าน สร้างทัศนคติขจัดปัญหาความรุนแรงต่อเพศหญิงและครอบครัว และลดปัญหาการคุกคามทางเพศในระบบขนส่งสาธารณะ

1.2 ผลผลิตที่สำคัญของ สสส.

พ.ศ. 2561

เป้าประสงค์ 3 พัฒนาต้นแบบสุขภาพะ

- ส่งเสริมให้พัฒนาระบบเกษตรทางเลือก โดยเกิดต้นแบบชุมชนพัฒนาระบบเกษตรทางเลือกที่เหมาะสมกับชุมชนในพื้นที่อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน พัฒนาผู้จัดการชุมชนด้านข้อมูล 30 คน พัฒนาพื้นที่นำร่องการผลิตพืชอาหารของชุมชน 3 พื้นที่ พร้อมพัฒนาเทศบาล ต.เฝ้าไร่ อ.เฝ้าไร่ จ.หนองคาย ให้เป็นองค์กรต้นแบบควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และลดอุบัติเหตุ และสร้างเครือข่ายเยาวชนต้นแบบรณรงค์งดเหล้าใน ต.เฝ้าไร่ 170 คน
- สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาวะในองค์กร โดยพัฒนารูปแบบส่งเสริมสุขภาพคนทำงาน 10 ประเด็น ขยายเครือข่ายมหาวิทยาลัยแห่งความสุขเป็นองค์กรสุขภาวะ 24 แห่ง พัฒนาทำบริหารร่างกายสโลไทย 12 ท่า เพื่อนำไปใช้ในสถานประกอบการ 2,000 แห่ง และส่งเสริม ก.สธ. เป็นกระทรวงแห่งความสุข สู่เป้าหมายระบบสุขภาพยั่งยืนที่เริ่มจากบุคลากรสาธารณสุข

เป้าประสงค์ 4 ขยายโอกาสในการ สร้างนวัตกรรม

- พัฒนาระบบนิเวศสื่อสุขภาพะ เพื่อการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ใน 45 จังหวัด สนับสนุนการจัดการความรู้ นวัตกรรมด้านสื่อสร้างสรรค์และการส่งเสริมวิถีสุขภาพะทางปัญญา 3 ประเด็น คือ รู้เท่าทันสื่อ สื่อสร้างสรรค์ และงานจิตอาสา และพัฒนาข้อเสนอโยบายสาธารณะประเด็นพื้นที่เล่นสร้างเสริมสุขภาวะของเด็กปฐมวัย และวัยประถมศึกษา
- สร้างความเข้าใจและรอบรู้ด้านสุขภาพะ เพื่อปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และขยายผลองค์ความรู้สุขภาพะ โดยสร้างพันธมิตรเครือข่ายขยายองค์ความรู้สุขภาพะ 26 แห่งทั่วประเทศ สู่ผู้ได้ประโยชน์กว่า 6 ล้านคน สร้างแกนนำสุขภาพะ 2,072 คน และพัฒนางานสื่อสารการตลาดเปลี่ยนพฤติกรรมคนไทย 10 โครงการ ซึ่งสร้างการรับรู้เป็นวงกว้าง

เป้าประสงค์ 5 สร้างความตื่นตัวและ ค่านิยมใหม่ในสังคม

- สนับสนุนการกระจายโอกาสทางสุขภาพะเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ผ่านการดำเนินโครงการสร้างเสริมสุขภาพะระดับชุมชน 2,016 โครงการทั่วประเทศ มีกลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์ 7.7 แสนคน สร้างการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในพื้นที่ 9 ประเด็น พัฒนาแกนนำสร้างเสริมสุขภาพะในพื้นที่ 2.2 หมื่นคน พัฒนานวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพะเชิงกระบวนการ 4 นวัตกรรม และนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพะระดับพื้นที่ 153 กรณี

เป้าประสงค์ 6 ส่งเสริมสมรรถนะ ของระบบสุขภาพะและ บริการสุขภาพะ

- สนับสนุนการตั้ง คกก.พัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) 878 อำเภอทั่วประเทศ เพื่อแก้ปัญหาได้อย่างตรงประเด็น เกิดพื้นที่นำร่องการสร้างเสริมสุขภาพะช่องปากเด็กปฐมวัย 11 พื้นที่ และพัฒนาโรงพยาบาลชุมชนเฉลิมพระเกียรติ 10 แห่ง ตามแนวคิดโรงพยาบาลที่เป็นมากกว่าโรงพยาบาล
- สนับสนุนการขับเคลื่อนงานสร้างสุขภาพะให้ยั่งยืน เกิดข้อตกลงความร่วมมือด้านการส่งเสริมสุขภาพะร่วมกับองค์การอนามัยโลกใน 3 ระดับ แบ่งเป็น ระดับโลก 6 ประเด็น ระดับภูมิภาค 2 ประเด็น และระดับประเทศ คือ หน่วยงานด้านสุขภาพะได้ร่วมกันจัดทำความร่วมมือกับองค์การอนามัยโลกประจำประเทศไทย เพื่อขับเคลื่อนแผนงานขนาดใหญ่ นอกจากนี้ยังส่งเสริมผลงานนวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพะของเยาวชน ประกวดและคัดเลือกนำไปใช้ประโยชน์ในชุมชนและโรงเรียน 19 ผลงาน

1.2 ผลผลิตที่สำคัญของ สสส.

พ.ศ. 2562

เป้าประสงค์ 1 ลดปัจจัยเสี่ยงหลัก

- สนับสนุน สธ. ออกประกาศกระทรวงฯ ให้ครอบครัวเข้มแข็ง โดยเฉพาะในพื้นที่สาธารณะ เพื่อคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่จากควันบุหรี่มือสอง พัฒนาโปรแกรมรับเรื่องร้องเรียนการกระทำผิดเกี่ยวกับประเด็นยาสูบ ผ่านเว็บไซต์ <http://TAS.go.th> การพัฒนางานองค์ความรู้และงานวิจัยเกี่ยวกับการควบคุมยาสูบ 14 เรื่อง และสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมโรงเรียนปลอดบุหรี่ 97 เรื่อง
- สนับสนุนการขับเคลื่อนให้เกิดแผนและกิจกรรมควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผ่านประชาคมงดเหล้าจังหวัด 10 จังหวัด
- สนับสนุนการขับเคลื่อนให้เกิดจังหวัดต้นแบบที่มีกลไกจัดการความปลอดภัยทางถนนระดับอำเภอครบทุกอำเภอ 10 จังหวัด และสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรมใน 2 พื้นที่
- ขยายผลการขับเคลื่อนแผนส่งเสริมกิจกรรมทางกาย ทำให้เกิดพื้นที่สันทนาการเพื่อผู้สูงอายุต้นแบบ 4 รูปแบบ และส่งเสริมกิจกรรมทางกายกลุ่มวัยทำงาน ผ่านการพัฒนาองค์กรสุขภาพ 102 แห่ง
- ส่งเสริมให้ประชาชนบริโภคผัก ผลไม้ที่ปลอดภัยอย่างเพียงพอ และลดภาวะน้ำหนักตัวเกิน ส่งผลให้เด็กวัยเรียนอายุ 6-14 ปี ที่เข้าร่วมกิจกรรม มีอัตราภาวะน้ำหนักตัวเกินเพียงร้อยละ 8.77

27

เป้าประสงค์ 2 พัฒนากระบวนการลด ปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพอื่น ๆ

- ส่งเสริมงานป้องกันและแก้ไขปัญหาคาเร็กซ์ในวัยรุ่น เกิดพื้นที่ต้นแบบโครงการสร้างเสริมสุขภาพทางเพศ 7 พื้นที่ พัฒนารูปแบบการดำเนินงานเพื่อยุติปัญหาเอดส์ ในระดับจังหวัดนำร่อง 2 จังหวัด และสนับสนุนการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตทุกกลุ่มวัย
- ส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ช่วงปิดเทอม 298 แห่งทั่วประเทศ 2,228 กิจกรรม โดยเป็นการฝึกงานหรือทำงานล่วงเวลากว่า 1 ชั่วโมงตำแหน่ง 1.1 แสนคน
- สร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ผ่านกิจการเพื่อสังคม “บัดดี้โฮมแคร์” ที่ จ.เชียงใหม่ โดยมีผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้าน ติดเตียง ได้รับการดูแล 300 คน พัฒนากลไกการดูแลและส่งเสริมสุขภาพอนามัยเจริญพันธุ์พื้นที่ชายแดนไทย-ลาว นำร่องใน 3 อำเภอของ จ.อุบลราชธานี และช่วยเหลือคนไร้บ้านได้รับการพิสูจน์สิทธิสถานะ 15 คน นำส่งคนไร้บ้านกลับสู่ครอบครัวได้รับการสนับสนุนด้านอาชีพ 24 คน

เป้าประสงค์ 3 พัฒนาต้นแบบสุขภาพะ

- พัฒนาด้านแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2 แห่ง และเสริมพลังขบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ โดยเครือข่าย อปท. ในอำเภอ
- พัฒนาโรงพยาบาลสร้างสุขเป็นศูนย์เรียนรู้การสร้างสุขในองค์กร เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในระดับอำเภอ 21 องค์กร พัฒนาศักยภาพเครือข่ายดูแลสุขภาพกำลังพลและครอบครัวทหาร โดยเน้นด้านการคัดกรองพัฒนาการเด็ก 3,185 คน โดยผู้เข้ารับการอบรมสามารถดำเนินการคัดกรองพัฒนาการเด็กได้อย่างถูกต้อง ร้อยละ 90.20

เป้าประสงค์ 4 ขยายโอกาสในการ สร้างนวัตกรรม

- พัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ภายใต้ยุทธศาสตร์ 3 ดี (สื่อดี พื้นที่ดี ภูมิดี) และพื้นที่สุขภาพะทางปัญญาต่อเนื่องในพื้นที่ 61 จังหวัด พัฒนาพื้นที่ต้นแบบระบบนิเวศน์การสื่อสารเพื่อสุขภาพะที่พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สามารถถ่ายทอดให้แก่พื้นที่อื่นได้ 9 พื้นที่ พัฒนาระบบการและเครื่องมือสื่อสารเพื่อสุขภาพะทางปัญญา 10 กรณี
- พัฒนาชุดความรู้ในการสื่อสารสร้างความเข้าใจประเด็นสร้างเสริมสุขภาพ 8 ประเด็น โดยขยายผลชุดความรู้สุขภาพะผ่านผู้นำการเปลี่ยนแปลง 505 คน สร้างพันธมิตรเครือข่ายขยายองค์ความรู้สุขภาพะ 65 แห่งทั่วประเทศ

1.2 ผลผลิตที่สำคัญของ สสส.

พ.ศ. 2562

เป้าประสงค์ 5 สร้างความตื่นตัวและ ค่านิยมใหม่ในสังคม

- สนับสนุนโครงการสร้างเสริมสุขภาพสู่ระดับชุมชน/หมู่บ้าน 2,104 โครงการในทุกภูมิภาค มีกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ได้รับประโยชน์ 5.8 แสนคน สร้างการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของคนในพื้นที่ 9 ประเด็น พัฒนานวัตกรรมดิจิทัลเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ 361 โครงการ นวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพระดับพื้นที่ 150 กรณี และพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการจัดการปัญหาสุขภาพที่สามารถขยายผลระดับจังหวัดได้ 2 จังหวัด

เป้าประสงค์ 6 ส่งเสริมสมรรถนะ ของระบบสุขภาพและ บริการสุขภาพ

- สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนผ่านกลไก คกก. พัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ 878 อำเภอ ทั่วประเทศ เกิดการจัดการระบบสุขภาพระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุผ่านวิชาชีพพยาบาล 33 จังหวัด พัฒนาพื้นที่ต้นแบบจัดบริการสุขภาพช่องปากในสถานประกอบการ 23 แห่ง
- เกิดข้อตกลงความร่วมมือด้านการส่งเสริมสุขภาพกับองค์กรระดับโลก 2 ข้อตกลง และขับเคลื่อนนโยบายสากล 2 เรื่อง และการส่งเสริมมาตรการ Healthy Meeting เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงของโรคติดต่อ และพัฒนาองค์ความรู้เพื่อขับเคลื่อนการทำงานสร้างเสริมสุขภาพ 4 ประเด็น

1.3 ผลสัมฤทธิ์และผลกระทบจากการดำเนินงาน

พ.ศ. 2553

ผลสัมฤทธิ์

ด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถในการสร้างเสริมสุขภาพให้แก่องค์กรและชุมชนระดับต่าง ๆ

ภาคีเครือข่ายทั้งที่เป็นองค์กรและบุคคล ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น มีขีดความสามารถในการดำเนินการสร้างเสริมสุขภาพในประเด็นต่าง ๆ สูงขึ้น โดยมีภาคีที่ได้รับการเพิ่มขีดความสามารถในระดับองค์กร 10,531 องค์กร-ประเด็น และภาคีระดับบุคคลแกนนำ 45,256 คน-ประเด็น

ด้านการสื่อสารรณรงค์ ด้านงานวิจัยและพัฒนาต้นแบบ

เกิดเอกสาร สิ่งพิมพ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการสร้างเสริมสุขภาพ เช่น ชุดข้อมูล วิจัย ความรู้ทางวิชาการ คู่มือ สื่อสร้างการสื่อสารรณรงค์ รวม 1,060 เรื่อง

ด้านการผลักดันนโยบาย

ประชาชนในพื้นที่ที่มีการดำเนินโครงการต่าง ๆ ที่ สสส. สนับสนุน มีทักษะด้านต่าง ๆ ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการดูแลสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาวะเพิ่มขึ้น ประมาณ 7 ล้านคน-เรื่อง

ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาวะ

เกิดกระแสสังคมในประเด็นสุขภาพที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด ค่านิยม จนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนนโยบายของรัฐ องค์กร และชุมชน รวมทั้งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในระดับบุคคล เช่น การเพิ่มพฤติกรรมด้านสุขภาพ ประชาชนหันมาออกกำลังกาย ลดพุงลดโรคกันมากขึ้น

ผลกระทบจากการดำเนินงาน

เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายด้านต่าง ๆ จนก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาวะประชาชน เช่นการปรับเปลี่ยนนโยบายใน อบต. เทศบาล โรงเรียน วัด สถานประกอบการ รวม 3,660 องค์กร-ประเด็น ซึ่งก่อให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของสมาชิกในชุมชนนั้น ๆ และเกิดการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทางกายภาพให้ปลอดภัยและทางสังคมให้มีความเอื้ออาทรสามัคคีและมีความเข้มแข็ง

1.3 ผลสัมฤทธิ์และผลกระทบจากการดำเนินงาน

พ.ศ. 2554

ผลสัมฤทธิ์

การเสริมสร้างขีดความสามารถในการสร้างเสริมสุขภาพให้แก่องค์กรและชุมชนระดับต่าง ๆ

การขยายตัวของเครือข่ายและการสร้างแกนนำใหม่เพิ่มขึ้น โดยเกิดเครือข่ายจำนวนมากที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือกัน เช่น เครือข่ายของกลุ่มวัด โรงเรียน มหาวิทยาลัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และกลุ่มแรงงาน
เกิดแกนนำหน้าใหม่มากกว่า 30,000 คน ที่มาจากองค์กรเครือข่ายต่าง ๆ เช่น แกนนำเด็กและเยาวชนทั้งในเขตเมืองและชนบท รวมทั้งจากชนบทใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ และแกนนำนักจัดการสุขภาวะในชุมชน

ด้านการสื่อสารรณรงค์ ด้านงานวิจัย และพัฒนาต้นแบบ

นวัตกรรมที่มีโอกาสนำไปขยายผล โดยเกิดรูปแบบการสื่อสารในกลุ่มประชากรผู้โอกาสที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมด้านสุขภาพ เช่น กลุ่มชาติพันธุ์และกลุ่มแรงงานข้ามชาติ
เกิดรูปแบบถนนเด็กเดินเพื่อการแสดงออกของเยาวชน เช่น ในเขตเมืองใหญ่ของกรุงเทพฯ เทศบาลเมืองขอนแก่น และเขตเมืองเล็กใน จ.ลพบุรีเทศบาล ต.ปาย ในแม่ฮ่องสอน เป็นต้น
เกิดรูปแบบหนึ่งท้องถิ่นหนึ่งทีมกู้ชีพและกู้ภัย ที่ สป.สช. กำลังขยายผล ไปสู่ อปท. ประมาณ 3,000 แห่ง

ด้านการผลักดันนโยบาย

เกิดกฎระเบียบเพื่อให้มีผลในทางปฏิบัติทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ ตาม พ.ร.บ.ควบคุมยาสูบ พ.ร.บ.เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และตามนโยบายอื่น ๆ ของรัฐและท้องถิ่น เช่น การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม สื่อสร้างสรรค์คุณภาพชีวิตเด็กและครอบครัว

ผลกระทบจากการดำเนินงาน

- อัตราการสูบบุหรี่และบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มประชากรในชนบทและกลุ่มผู้ด้อยเศรษฐกิจและการศึกษายังสูงกว่าประชากรกลุ่มอื่น จึงควรเน้นงานให้ได้ผลในกลุ่มนี้มากขึ้น
- จัดทำยุทธศาสตร์สร้างเสริมสุขภาพในสถานประกอบการขนาดเล็กให้ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและทำให้เกิดความเป็นธรรมทางสุขภาพ เช่น ด้านสวัสดิการที่พึงได้รับตามกฎหมาย เนื่องจากองค์กรขนาดเล็กส่วนใหญ่มีพนักงานมาจากกลุ่มประชากรด้อยโอกาส และองค์กรเหล่านี้มีขีดความสามารถค่อนข้างต่ำในการดูแลคุณภาพชีวิตของพนักงานควรคำนึงถึงประชากรผู้รับประโยชน์ในกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มตามช่วงชีวิตของมนุษย์ ทั้งนี้ ในแต่ละช่วงวัย มีประเด็นปัญหาที่สำคัญเร่งด่วนต่างกันไป ซึ่ง สสส. สามารถระบุเป้าหมายและตัวชี้วัดในการสร้างเสริมสุขภาพของแต่ละช่วงวัยตามพันธกิจ หรือทิศทางที่ สสส. มุ่งหวังได้

1.3 ผลสัมฤทธิ์และผลกระทบจากการดำเนินงาน

พ.ศ. 2555

ผลสัมฤทธิ์

การเสริมสร้างขีดความสามารถในการสร้างเสริมสุขภาพให้แก่องค์กรและชุมชนระดับต่าง ๆ

การขยายตัวของภาคีผู้รับทุน มีภาคีผู้รับทุนรายใหม่ เพิ่มขึ้น 1,528 ราย เมื่อรวมกับภาคีที่เคยรับทุนไปดำเนินการตั้งแต่ก่อตั้ง สสส. ทั้งสิ้น 10,942 ราย

ด้านการพัฒนาขีดความสามารถทั้งระดับบุคคลและองค์กร ภาคีหุ้นส่วน องค์กรท้องถิ่นและชุมชนผ่านแผนงานโครงการต่าง ๆ ทั้งนี้ยังเป็นการพัฒนาตามการเรียกร้องมากกว่าการพัฒนาตามผลการศึกษาวិเคราะห์ช่องว่างและความต้องการในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

ด้านการสื่อสารรณรงค์ ด้านงานวิจัยและพัฒนาระดับแบบ

เกิดนโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อสุขภาพเพิ่มขึ้น ทั้งในระดับที่เป็น พ.ร.บ. กฎกระทรวง บัญญัติท้องถิ่นและกติกาชุมชน เช่น กฎกระทรวง การคลังในการเก็บภาษียาเส้น การประกาศนโยบายจังหวัดที่เป็นจังหวัดปลอดบุหรี่ใน 9 จังหวัด เป็นต้น

ด้านการผลักดันนโยบาย

เกิดพื้นที่ปลอดบุหรี่เพิ่มขึ้นทั้งในสถานที่ราชการ มหาวิทยาลัย สปก. โรงแรม และสปา
เกิดสภาพแวดล้อมและปัจจัยทางสังคมต่าง ๆ ที่เอื้อต่อสุขภาพ 459 แห่ง โดยชุมชนมีมาตรการที่นำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมในชุมชน เช่น มาตรการลดละเลิกเหล้าในงานบุญ ประเพณี มาตรการส่งเสริมพฤติกรรมการบริโภคพืชผักปลอดสารพิษ ดูแลสุขภาพด้วยสมุนไพร
การพัฒนารูปแบบโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมให้เอื้อต่อความเป็นธรรมด้านสุขภาพ โดยสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์พักคนไร้บ้าน 4 แห่ง ทำให้คนไร้บ้านได้สิทธิในการเข้าถึงบริการสุขภาพขั้นพื้นฐาน
ปรับสภาพแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะให้เอื้อต่อการใช้ชีวิตของทุกคน ทั้งผู้พิการ ผู้สูงอายุ เด็ก สตรี มีครรภ์ ในวัด 7 แห่ง อาคารอเนกประสงค์ผู้พิการ 1 แห่ง ศูนย์อเนกประสงค์ผู้สูงอายุ 7 แห่ง และมีสถิติ 13 แห่ง ทั่วประเทศ

ผลกระทบจากการดำเนินงาน

สสส. และภาคีเครือข่าย ได้ร่วมกันเสริมสร้างความเข้มแข็งในด้านการสร้างเสริมสุขภาพให้แก่องค์กรและชุมชนในระดับชาติ จังหวัด ตำบล และท้องถิ่น โดยสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้แบบจำลองการพัฒนาสุขภาพ การรณรงค์เพื่อสร้างความตื่นตัว ความเข้าใจและประสบการณ์ด้านสร้างเสริมสุขภาพให้แก่ประชาชนและองค์กรต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ซึ่งได้นำไปสู่การขับเคลื่อนสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสุขภาพและร่วมกันผลักดันนโยบายต่าง ๆ ให้เกิดผลสำเร็จ โดยเฉพาะในด้าน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ

1.3 ผลสัมฤทธิ์และผลกระทบจากการดำเนินงาน

พ.ศ. 2556

ผลสัมฤทธิ์

การเสริมสร้างขีดความสามารถในการสร้างเสริมสุขภาพให้แก่องค์กรและชุมชนระดับต่าง ๆ

การขยายตัวของภาคีผู้รับทุน มีภาคีผู้รับทุนรายใหม่เพิ่มขึ้น 1,538 ราย รวมภาคีที่เคยรับทุนไปดำเนินการตั้งแต่ก่อตั้ง สสส. ทั้งสิ้น 12,480 ราย นอกจากนี้ภาคียังได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลายด้าน เช่น การพัฒนาข้อเสนอโครงการที่มีคุณภาพและการติดตามประเมินผลโครงการ

ด้านการผลักดันนโยบาย

เกิดนโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อสุขภาพเพิ่มขึ้น ทั้งในระดับที่เป็น พ.ร.บ. กฎกระทรวง บัญญัติท้องถิ่น และกติกาชุมชน เช่น นโยบายด้านความปลอดภัยจากอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ในเยาวชน นโยบายด้านอาหารและโภชนาการที่ได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นระยะ 3-5 ปี มาตรการสนับสนุนการเรียนการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนมัธยม และอาชีวศึกษา

ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ

เกิดสภาพแวดล้อมและปัจจัยทางสังคมต่าง ๆ ที่เอื้อต่อสุขภาพ 1,074 แห่ง โดยขยายพื้นที่จังหวัดปลอดบุหรี่ มาตรการลด ละ เลิกเหล้าในงานบุญประเพณี มาตรการควบคุมการสูบบุหรี่ในชุมชน มาตรการจัดการขยะและดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชน
เกิดพฤติกรรมที่เอื้อต่อสุขภาพ ทั้งจากการส่งเสริมการออกกำลังกาย ทำให้เกิดผู้ออกกำลังกายหน้าใหม่อย่างสม่ำเสมอจนเป็นวิถีชีวิตเพิ่มขึ้นกว่าแสนคน

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ระยะ 10 ปี (2555 – 2564)

เนื่องจากเป็นปีแรกหลังจากที่มีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ฯ ผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานจึงยังไม่เป็นที่ชัดเจนเนื่องจากเป้าหมายที่จะสามารถบรรลุได้ต้องใช้เวลาและความร่วมมือจากหลากหลายองค์กร โดยผลการดำเนินงานส่วนใหญ่จะเป็นการจัดทำยุทธศาสตร์/แผนงาน/โครงการ/เป้าหมาย ขององค์กรที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่าง ๆ ให้แล้วเสร็จเพื่อที่จะนำไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ ในปีถัดไป

ผลกระทบจากการดำเนินงาน

จากผลการดำเนินงานจำนวนมากในด้านการสร้างองค์ความรู้ แบบจำลองการพัฒนาสุขภาพการณรงค์เพื่อสร้างความตื่นตัว ความเข้าใจและประสบการณ์การสร้างเสริมสุขภาพให้แก่ประชาชนและองค์กรต่างๆ ซึ่งนำไปสู่การขับเคลื่อนสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสุขภาพและร่วมกันผลักดันดำเนินการจนเกิดผลลัพธ์อันเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพเพิ่มขึ้น ทั้งในเมืองใหญ่และพื้นที่ต่างจังหวัด

1.3 ผลสัมฤทธิ์และผลกระทบจากการดำเนินงาน

พ.ศ. 2557

ผลสัมฤทธิ์

การเสริมสร้างขีดความสามารถในการสร้างเสริมสุขภาพให้แก่องค์กรและชุมชนระดับต่าง ๆ

การขยายตัวของภาคีผู้รับทุน มีภาคีผู้รับทุนรายใหม่เพิ่มขึ้น 1,538 ราย รวมภาคีที่เคยรับทุนไปดำเนินการตั้งแต่ก่อตั้ง สสส. ทั้งสิ้น 12,480 ราย นอกจากนี้ภาคียังได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลายด้าน เช่น การพัฒนาข้อเสนอโครงการที่มีคุณภาพและการติดตามประเมินผลโครงการ

ด้านการผลักดันนโยบาย

เกิดนโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อสุขภาพเพิ่มขึ้น ทั้งในระดับที่เป็น พ.ร.บ. กฎกระทรวง บัญญัติท้องถิ่น และกติกาชุมชนในหลายด้าน เช่น สนับสนุนการบังคับใช้ประกาศ ก.สธ. ปี 2556 ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงรูปภาพ ข้อความ ค่าเตือนเกี่ยวกับพิษภัยบุหรี่ จากเดิมร้อยละ 55 เป็น ร้อยละ 85 ของพื้นที่ของบุหรี่ การสนับสนุนให้ คกก.นโยบายความปลอดภัยทางถนนให้การรับรองแผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน 2556-2559 ส่งผลให้เกิดนโยบายสาธารณะใหม่ 5 เรื่อง เป็นต้น

ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ

เกิดชุมชนท้องถิ่น 244 แห่ง ที่มีศักยภาพในการสร้างเสริมสุขภาพและเกิดการเรียนรู้ร่วมกันในลักษณะเครือข่ายในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพเกิดวัฒนธรรมปลอดเหล้าในงานบุญ ประเพณี เกิดโรงเรียนสร้างเสริมสุขภาพและองค์กรมีการนำนโยบายสร้างเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตไปสู่การปฏิบัติในองค์กร รวมกว่า 5,000 แห่ง

เกิดพฤติกรรมที่เอื้อต่อสุขภาพ จากกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกายที่ สสส. และภาคีเครือข่ายร่วมดำเนินการกว่า 100 โครงการ

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ระยะ 10 ปี (2555 – 2564)

จากการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา พบว่า มาตรการด้านกฎหมาย และการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในภาพกว้าง ในประเด็นยาสูบ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อุบัติเหตุทางถนน และ โรคเอดส์ มีประสิทธิผลที่มีความก้าวหน้าในระดับหนึ่ง และควรศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นอาหาร และการมีกิจกรรมทางกาย ในส่วนมาตรการในชุมชนที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ดำเนินงานโดยหน่วยงานของรัฐ ส่วนการดำเนินงานโดยชุมชนเองยังมีไม่มากพอ หลักๆจึงยังส่งผลสัมฤทธิ์ในภาพกว้างและเชิงนโยบายมากกว่าในพื้นที่

ผลกระทบจากการดำเนินงาน

การดำเนินงานของปีนี้ เน้นไปที่การให้ความสำคัญในการพัฒนาภาคีเครือข่ายและนักสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อมุ่งเป้าลดปัจจัยต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพคนไทย พร้อมทั้งผลักดันการสร้างเสริมสุขภาพที่ดีโดยการสร้างพฤติกรรมใหม่ที่เอื้อต่อสุขภาพทั้งในระดับชุมชน ท้องถิ่น และครอบครัว เพื่อให้เกิดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพในวงกว้าง เป็นสังคมที่เอื้อต่อการสร้างสุขภาพที่ดีในปีต่อ ๆ ไป

1.3 ผลสัมฤทธิ์และผลกระทบจากการดำเนินงาน

พ.ศ. 2558

ผลสัมฤทธิ์

การเสริมสร้างขีดความสามารถในการสร้างเสริมสุขภาพให้แก่องค์กรและชุมชนระดับต่าง ๆ

จากการผลักดันให้เกิดนโยบายสาธารณะระดับชาติที่ส่งผลกระทบต่อเพิ่มประสิทธิภาพของมาตรการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รวมถึงมาตรการลดอุบัติเหตุจนเกิดการบังคับใช้ จึงทำให้ส่งผลกับการพฤติกรรมการบริโภคแอลกอฮอล์ทั่วประเทศโดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน ในส่วนของอุบัติเหตุที่มีความเข้มข้นของมาตรการมากขึ้นเนื่องจากการรณรงค์ให้เป็นปีแห่งการลดความเร็วในการใช้รถใช้ถนนเพื่อมุ่งเป้าให้อุบัติเหตุทางถนนลดลงได้จริง

ด้านการผลักดันนโยบาย

สนับสนุนให้เกิดประกาศนโยบายขับเคลื่อนสู่จังหวัดปลอดภัย 30 จังหวัด โดยเป็นการขยายผลการดำเนินงานจากปีที่ผ่านมา เพื่อมุ่งเป้าการลดพฤติกรรมการบริโภคบุหรี่ในพื้นที่ต่างจังหวัดไปจนถึงระดับชุมชน สนับสนุนให้เกิดประกาศ ก.สธ. เรื่องขบวนการและภาชนะบรรจุนมสำหรับทารกและเด็กเล็ก โดยต้องไม่ผลิตและจำหน่ายขวดนมหรือภาชนะบรรจุนมที่มีสารบีพีเอ เพื่อลดการเจ็บป่วยของสารพิษจากพลาสติก ซึ่งส่งผลกระทบต่อส่งเสริมด้านสุขภาพของวัยทารก

ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ

จากการดำเนินงานสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพของปีที่ผ่านมา มีการดำเนินการในกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย ส่งผลสัมฤทธิ์ให้เกิดขึ้นแบบกระจายในหลากหลายกลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นชุมชน โรงเรียน สถานที่เอกชนและสถานประกอบการต่าง ๆ โดยมีการดำเนินงาน อาทิ ส่งเสริมการจัดพื้นที่ปลอดบุหรี่ในสถานประกอบการและสถานที่ท่องเที่ยว ส่งเสริมโรงเรียนสุขภาพ และการส่งเสริมองค์การสุขภาพ เป็นต้น

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ระยะ 10 ปี (2555 – 2564)

โดยรวมพบว่า มีความก้าวหน้าในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ใน 7 ประเด็น ได้แก่ การลดอัตราการสูบบุหรี่ การลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การลดอุบัติเหตุทางถนน การลดการติดเชื้อเอชไอวีในหญิงตั้งครรภ์ การเพิ่มการมีกิจกรรมทางกาย การเพิ่มการบริโภคผักและผลไม้ และการลดโรคอ้วน และในปีนี้ได้มีการทบทวนเป้าหมายทั้ง 10 ประเด็น เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายระดับชาติ/สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ในระดับพื้นที่ต้องมีการจัดทำแผนดำเนินงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่มีการทบทวน

ผลกระทบจากการดำเนินงาน

จากผลการดำเนินงานในด้านการสร้างองค์ความรู้ แบบจำลองการพัฒนาสุขภาพการรณรงค์เพื่อสร้างความตื่นตัว ความเข้าใจและประสบการณ์การสร้างเสริมสุขภาพให้แก่ประชาชนและองค์กรต่างๆ ซึ่งนำไปสู่การขับเคลื่อนสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสุขภาพและร่วมกันผลักดันดำเนินการจนเกิดผลลัพธ์อันเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพเพิ่มขึ้น ทั้งในเมืองใหญ่และพื้นที่ต่างจังหวัด

1.3 ผลสัมฤทธิ์และผลกระทบจากการดำเนินงาน

พ.ศ. 2559

ผลสัมฤทธิ์

ด้านการขยายฐานผู้รับประโยชน์
พัฒนา สร้างเสริมขีดความสามารถ
ของภาคีเครือข่าย แกนนำ และ
ประชาชน

เกิดการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายและแกนนำในภาคส่วนต่างๆ เพื่อทำงานขับเคลื่อนประเด็นความคุ้มครองปัจจัยเสี่ยงหลัก ได้แก่ ประเด็นยาสูบ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาเสพติด และการป้องกันอุบัติเหตุบนท้องถนน นอกจากนี้ยังเกิดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการเป็นศูนย์ฝึกอบรม และขยายผลระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยท้องถิ่นเป็นฐาน และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรชุมชน และหน่วยงานในพื้นที่ 2,000 แห่ง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ

ด้านการพัฒนาองค์ความรู้
งานวิชาการ รูปแบบ ต้นแบบ และ
นวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ

สนับสนุนให้เกิดองค์กรหรือพื้นที่ต้นแบบด้านการสร้างเสริมสุขภาพ กว่า 200 แห่ง และองค์ความรู้งานวิชาการด้านการเสริมสร้างสุขภาพกว่า 600 เรื่อง รวมทั้งเกิดนวัตกรรมเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพผ่านสื่อ กิจกรรมและแอปพลิเคชัน

ด้านการพัฒนานโยบาย กฎ ระเบียบ
ข้อบังคับต่างๆ ในระดับท้องถิ่น
ภูมิภาค และประเทศ

ผลักดันให้เกิดข้อเสนอเชิงนโยบาย และมาตรการสำคัญทางด้านสร้างเสริมสุขภาพทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น กว่า 40 นโยบาย อาทิ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เรื่อง มาตรการแก้ไขปัญหอันเกิดจากการขับขี่ยานพาหนะ เพื่อแก้ปัญหาเมาแล้วขับช่วงเทศกาลปีใหม่และสงกรานต์ ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องการขึ้นภาษีสรรพสามิต พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

ด้านการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมและ
พฤติกรรมที่เอื้อต่อสุขภาพ

สนับสนุนการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของสังคมให้เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนรวมทั้งประสานภาพรวมเพื่อเตรียมความพร้อมของประชาชนในทุกช่วงวัยและระบบให้เหมาะสมกับสังคมผู้สูงอายุ อาทิ ผลักดันให้เกิดมัสยิดปลอดบุหรี่ 836 แห่ง เพื่อเป็นกลไกในการลดการสูบบุหรี่ในกลุ่มมุสลิม นอกจากนี้เกิดพื้นที่ประเพณีปลอดเหล้าในงานเทศกาลต่างๆ

1.3 ผลสัมฤทธิ์และผลกระทบจากการดำเนินงาน

พ.ศ. 2559 (ต่อ)

ผลสัมฤทธิ์

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ระยะ
10 ปี (2555 – 2564)

มีการนำเป้าหมายด้านการลดอัตราการสูบบุหรี่ การลดอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการลดอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนในประชากร มากำหนดไว้เป็นเป้าหมายระดับชาติในร่างแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ นอกจากนี้เกิดการผลักดันให้เรื่องการส่งเสริมกิจกรรมทางกายเป็นวาระระดับชาติผ่านงานประชุมระดับนานาชาติ

ผลกระทบจากการดำเนินงาน

จากผลการดำเนินงานตามแผนหลัก 15 แผนของ สสส. ใน พ.ศ. 2558 นี้ พบว่าเน้นหนักไปที่การดำเนินงานด้านการป้องกันปัจจัยเสี่ยงหลักที่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านสุขภาพโดยเฉพาะเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความปลอดภัยบนท้องถนน และการส่งเสริมกิจกรรมทางกายให้แก่ประชาชนทั่วประเทศ ซึ่งใช้สื่อเป็นหลักในการรณรงค์ให้ประชาชนเกิดการตระหนักในการสร้างเสริมสุขภาพและกำลังเกิดการขยายผลในทุกระดับ และเพื่อก่อให้เกิดผลในระยะยาว ซึ่งมีการจัดโครงการรณรงค์ในระยะ 1 – 3 ปี ทั้งนี้ สสส. พยายามเน้นการขับเคลื่อนงานโดยนอกจากเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่ายแล้ว ควรเพิ่มการเชื่อมโยงในรูปแบบของข้อมูลหรือฐานระบบมากขึ้น เพื่อให้มีข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน และสามารถนำไปประกอบการวางแผนปฏิบัติงานในระยะต่อ ๆ ไปให้แก่ภาคีเครือข่ายได้

1.3 ผลสัมฤทธิ์และผลกระทบจากการดำเนินงาน

พ.ศ. 2560

ผลสัมฤทธิ์

ด้านการขยายฐานผู้รับประโยชน์ พัฒนา สร้างเสริมขีดความสามารถของภาคีเครือข่าย แคนนำ และประชาชน

เกิดการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายและแกนนำในภาคส่วนต่างๆ เพื่อทำงานขับเคลื่อนประเด็นความคุ้มครองปัจจัยเสี่ยงหลัก ได้แก่ ประเด็นยาสูบ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การป้องกันอุบัติเหตุบนท้องถนนและภัยพิบัติ โดยมีเครือข่ายบุคลากรและองค์กรเพื่อขับเคลื่อนการสร้างเสริมสุขภาพในระดับท้องถิ่นและชุมชนเพิ่มขึ้น

ด้านการพัฒนาองค์ความรู้ งานวิชาการ รูปแบบ ต้นแบบ และนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ

สนับสนุนให้เกิดองค์กรหรือพื้นที่ต้นแบบด้านการสร้างเสริมสุขภาพ กว่า 1,000 แห่ง อาทิ จังหวัดต้นแบบที่ดำเนินมาตรการป้องกันการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ต้นแบบองค์การสุขภาพ ต้นแบบพื้นที่สุขภาพในเรื่องการบริโภคอาหารและการมีกิจกรรมทางกายของเด็ก รวมทั้งสนับสนุนองค์ความรู้ งานวิชาการด้านการสร้างเสริมสุขภาพ กว่า 400 เรื่อง และเกิดนวัตกรรมเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพผ่านสื่อ กิจกรรม และแอปพลิเคชันต่างๆ อาทิ นวัตกรรมชุดความรู้เพื่อการสื่อสารที่ส่งเสริม การเพิ่มกิจกรรมทางกาย และลดพฤติกรรมเนือยนิ่ง นวัตกรรมช่วยเหลือกบฏหรือในชุมชน นวัตกรรมจัดการสุขภาพในพื้นที่ชุมชน

ด้านการพัฒนานโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ในระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และประเทศ

ผลักดันให้เกิดข้อเสนอเชิงนโยบาย และมาตรการสำคัญทางด้านสร้างเสริมสุขภาพทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น กว่า 200 นโยบาย อาทิ ประกาศการรถไฟเรื่องห้ามสูบบุหรี่บนขบวนรถโดยสารและสถานีรถไฟทุกแห่ง คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เรื่องมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบกที่กำหนดให้ผู้โดยสารทุกที่นั่งต้องคาดเข็มขัดนิรภัย เป็นต้น

ด้านการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมที่เอื้อต่อสุขภาพ

สนับสนุนการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของสังคมให้เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพของประชาชน อาทิ องค์การสุขภาพ 1,961 องค์การ พื้นที่สาธารณะปลอดบุหรี่ มีสียอดปลอดบุหรี่ เทศกาลปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โรงเรียนปลอดน้ำอัดลม เป็นต้น รวมทั้งสนับสนุนกลไกประชาารัฐเพื่อสังคมดำเนินการในประเด็นการเตรียมความพร้อมประชากรเพื่อเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพในด้านการส่งเสริมการออมเพื่อความมั่นคงทางรายได้ยามเกษียณ และการเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุ

1.3 ผลสัมฤทธิ์และผลกระทบจากการดำเนินงาน

พ.ศ. 2560 (ต่อ)

ผลสัมฤทธิ์

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ระยะ
10 ปี (2555 – 2564)

มีการนำเป้าหมายด้านการลดอัตราการสูบบุหรี่ การลดอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการลดอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนในประชากร มากำหนดไว้เป็นเป้าหมายระดับชาติในร่างแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีการแบ่งบทบาทหน้าที่การดำเนินการอย่างเสริมพลังกัน เพื่อการบรรลุเป้าหมายอย่างชัดเจน

ผลกระทบจากการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พ.ศ. 2560 เป็นปีที่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดสังคมปลอดบุหรี่ได้เด่นชัด ประชาชนมีความเข้าใจและตระหนักรู้กฎหมายและการไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้อัตราการสูบบุหรี่ในไทยต่ำกว่าร้อยละ 20 เป็นครั้งแรก ในส่วนของอัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เกิดการเปลี่ยนวิถีชีวิตในชุมชนที่ไม่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานประเพณีและเทศกาลสำคัญได้ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักอีกปัจจัยที่ก่อให้เกิดชุมชนสุขภาวะได้เป็นอย่างดี ก่อให้เกิดผลกระทบเป็นวงกว้างในระดับชุมชนไปจนถึงระดับบุคคล

1.3 ผลสัมฤทธิ์และผลกระทบจากการดำเนินงาน

พ.ศ. 2561

ผลสัมฤทธิ์

ด้านการพัฒนาองค์ความรู้
งานวิชาการ รูปแบบ ต้นแบบ และ
นวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ

สนับสนุนให้เกิดการพัฒนามาตรฐานการบริการเลิกสูบบุหรี่และติ่มแอลกอฮอล์ในระดับบริการต่างๆ มีผู้สมัครใจมาใช้บริการเพื่อเลิกบุหรี่เฉลี่ย 6,000 ราย/เดือน และเลิกติ่มเครื่องติ่มแอลกอฮอล์ 10,000 ราย/เดือน และมีผู้ที่สามารถเลิกสูบบุหรี่ 900 ราย/เดือน และเลิกติ่มเครื่องติ่มแอลกอฮอล์ 400 ราย/เดือน มากกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

ด้านการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมและ
พฤติกรรมที่เอื้อต่อสุขภาพ และเตรียม
ความพร้อมในการรองรับสังคม
ผู้สูงอายุ

การดำเนินงานเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ ในประเด็นการป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-communicable diseases-NCDs) ซึ่งเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตอันดับต้นๆ ของประชากรไทย เช่น การส่งเสริมกิจกรรมกาย ส่งผลประชากรไทยมีกิจกรรมทางกายในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้นกว่า พ.ศ. 2560 โดยพบว่าประชากรไทยมีกิจกรรมทางกายด้วยการวิ่งเพิ่มขึ้นถึง 15.1 ล้านคน

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ระยะ
10 ปี (2555 – 2564)

จากการส่งเสริมการบริโภคผักและผลไม้ที่ปลอดภัยอย่างเพียงพอตามข้อเสนอแนะองค์การอนามัยโลก (400 กรัมต่อวันหรือ 5 ส่วนมาตรฐาน) มีผลทำให้อัตราการบริโภคผักและผลไม้ที่ปลอดภัยอย่างเพียงพอเพิ่มขึ้นบรรลุเป้าหมายระยะ 10 ปีที่กำหนดไว้

ผลกระทบจากการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา โดยจำแนกตามแผนหลัก 15 แผน พบว่ามี 13 แผนที่มีผลการดำเนินงานสูงขึ้น และมีเพียง 2 แผนที่มีผลการดำเนินงานลดลงเมื่อเทียบกับปี 2560 ได้แก่ แผนปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ และแผนเด็ก เยาวชนและครอบครัว เหตุผลส่วนหนึ่งเนื่องจากข้อจำกัดในการดำเนินงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนที่รับผิดชอบ ซึ่งแผนอยู่ระหว่างการปรับกระบวนการทำงานเพื่อให้สามารถบรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

1.3 ผลสัมฤทธิ์และผลกระทบจากการดำเนินงาน

พ.ศ. 2562

ผลสัมฤทธิ์

ด้านการพัฒนาองค์ความรู้
งานวิชาการ รูปแบบ ต้นแบบ และ
นวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ

สนับสนุนการดำเนินงานผ่านโครงการพลังนักสื่อสารสร้างสรรค์ บูรณาการประเด็นสุขภาพ พัฒนาและสร้าง
นักสื่อสารสุขภาพ 7,000 คน ส่งต่อแนวคิดของบวกลู่วิ่งสังคม โดยมีผู้ได้รับประโยชน์จากการสื่อสารเชิงบวก
8 แสนคน รวมถึงเปิดโอกาสให้มิแกนนำเด็กและเยาวชน รวม 2,820 คน ร่วมจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ทำให้
เยาวชนร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาชุมชนของตนเอง ลดช่องว่างระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ นำไปสู่ความร่วมมือ
มือในการพัฒนาชุมชนและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืนในอนาคต

ด้านการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมและ
พฤติกรรมที่เอื้อต่อสุขภาพ และเตรียม
ความพร้อมในการรองรับสังคม
ผู้สูงอายุ

พัฒนาชุดองค์ความรู้การสร้างเสริมสุขภาพเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการสร้างสุขภาพ ผ่าน
โครงการออกแบบและส่งเสริมการปลูกผัก ผลไม้ในองค์กร ในพื้นที่เขตเมือง อีกทั้งยังมีการสร้างเสริมสุขภาพ
ทางเพศโดยขับเคลื่อนการเรียนรู้จากระบบการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิตผ่านการ
เรียนรู้แบบระบบออนไลน์นับเป็นการพัฒนาครูผู้สอนเพศวิถีที่มีความเข้าใจและมีทัศนคติเรื่องเพศวิถีที่เหมาะสม
และเปิดกว้าง และสามารถขยายผลการดำเนินงานไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ได้อีกด้วย

ด้านการพัฒนาโยบาย กฎ ระเบียบ
ข้อบังคับต่างๆ ในระดับท้องถิ่น
ภูมิภาค และประเทศ

ดำเนินงานเพื่อลดอัตราการสูบบุหรี่ โดยร่วมสนับสนุนกรมควบคุมโรค ในการออกประกาศ ก.สร. ที่เกี่ยวข้อง
3 ฉบับ ส่งผลให้เกิดการขับเคลื่อนไปสู่การกำหนดแนวทาง และมาตรการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบในเรือนจำ
เกิดเรือนจำต้นแบบปลอดบุหรี่ ไม่มีการขายบุหรี่และยาเส้นในเรือนจำ 13 แห่ง และขยายผลอีก 143 แห่ง
ทั่วประเทศ

ผลกระทบจากการดำเนินงาน

เนื่องจากการดำเนินงานของปี 2562 นี้ มีแนวคิดหลักที่ว่า “ชีวิตดี เริ่มที่เรา” (Live Healthier) อันเป็นแนวคิดที่ว่าทุกคนสามารถมีสุขภาพที่ดีได้ โดยเริ่มต้นจากตัว
เอง ก่อนที่จะขยายไปสู่ครอบครัว ชุมชน จนนำไปสู่สังคมสุขภาพะ จึงทำให้การดำเนินงานหลักๆ จะเจาะไปที่กลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจน ซึ่งอาจจะไม่ครอบคลุมในทุก
พื้นที่เนื่องจากยังต้องอาศัยเวลาในการขยายพื้นที่เพื่อดำเนินการ อีกทั้งยังต้องอาศัยความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานให้เกิดเป็นรูปธรรม จึงทำให้
ผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงานไม่ได้เกิดในวงกว้าง เจาะเพียงกลุ่มเป้าหมายบางกลุ่มเท่านั้น

1.3 ผลสัมฤทธิ์และผลกระทบจากการดำเนินงาน

จากผลการดำเนินงานของ สสส. ที่สำคัญ จนเกิดเป็นผลสัมฤทธิ์และผลกระทบในภาคสังคมตามที่ได้กล่าวไปในข้างต้นนั้นเป็นผลให้เกิดความตระหนักรู้ในปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสุขภาวะที่ดีในสังคม ยังผลมาจากการดำเนินการอย่างรอบด้านไม่ว่าจะเป็นการผลักดันด้านนโยบายและกฎหมายตั้งแต่ระดับประเทศไปจนถึงระดับชุมชน การลดพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ ทั้งการบริโภคแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ อุบัติเหตุทางถนนการสร้างพฤติกรรมสุขภาพที่คำนึงถึงการมีสุขภาวะที่ดีในระยะยาวรวมทั้งการให้ความรู้โดยการสื่อสารรณรงค์เพื่อให้ประชาชนตระหนักรู้และเข้าถึงได้ง่ายและมีความเข้าใจที่ถูกต้องในเวลาเดียวกัน ซึ่งผลสัมฤทธิ์เหล่านี้จะเกิดขึ้นไม่ได้ หากไม่มีภาคีเครือข่ายที่มีความเข้มแข็ง ที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ และได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถอยู่เป็นประจำเพื่อนำไปถ่ายทอดให้กับประชาชนได้อย่างถูกต้องครบถ้วน

อย่างไรก็ตามการดำเนินงานในบางส่วนก็ยังคงจำกัดอยู่แค่ในเมืองใหญ่บางโครงการก็มีความเหมาะสมแค่ในบางพื้นที่เนื่องจากความต้องการและวิธีการที่จะทำให้กลุ่มเป้าหมายในแต่ละพื้นที่เข้าถึงการสร้างสุขภาวะที่ถูกต้องล้วนแตกต่างกันไปตามพื้นที่และแหล่งที่อยู่ ดังนั้นการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายระดับพื้นที่ชุมชนและท้องถิ่นจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากตั้งแต่กระบวนการของการวางแผนเพื่อให้การนำไปสู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างเป็นรูปธรรมและสัมฤทธิ์ผลมากที่สุด